

Ihastu Iittiin!

Tilinpäätös ja toimintakertomus

2021

Sisällys

1	Toimintakertomus	4
1.1	Toimintakertomusta koskevat säännökset	4
1.2	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.2.1	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.2.2	Väestömuutokset	8
1.2.3	Työttömyys	9
1.2.4	Työmarkkinatuki	10
1.2.5	Kunnan talous	11
1.2.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	12
1.2.7	Kunnan henkilöstö	12
1.2.8	litin kunnan ympäristötilinpäätös 2021	13
1.2.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	15
1.3	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	17
1.4	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	19
1.4.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	19
1.5	Rahoitusasema ja sen muutokset	22
1.6	Kokonaistulot ja -menot	24
1.7	Kokonaistulot ja -menot	25
1.7.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	25
1.7.2	Konsernin toiminnan ohjaus	25
1.7.3	Konserniyhtiöt ja niiden tavoitteiden toteutuminen v. 2021	26
1.7.4	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	27
1.7.5	Arvio kuntakonsernin todennäköisestä taloudellisesta kehityksestä	27
1.7.6	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	27
1.7.7	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	29
1.8	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	32
1.8.1	Asiaa koskeva sääntely	32
1.8.2	Tilikauden tuloksen käsittely	32
2	Talousarvion toteutuminen	33
2.1	Seuranta koskeva sääntely	33
2.2	Tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	33
2.2.1	Käyttötalouden toteutuminen	34
	HALLINTOPALVELUT	35

Demokratiapalvelut	Toimielin: Useita	35
Kehittämispalvelut	Toimielin: Kunnanhallitus	37
Sisäiset palvelut	Toimielin: Kunnanhallitus.....	39
PERUSTURVAPALVELUT		41
Sosiaalipalvelut ja perusterveydenhuolto	Toimielin: kunnanhallitus.....	41
Erikoissairaanhoido	Toimielin: kunnanhallitus.....	42
SIVISTYSPALVELUT Koulutuspalvelut		43
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut		52
Vapaa-aikapalvelut		55
TEKNISET PALVELUT		58
Yhdyskuntapalvelut		58
Kiinteistöpalvelut		60
Rakennusvalvonta		61
3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen		62
3.1 Investointien toteutuminen		64
3.2 Rahoitusosan toteutuminen		67
4 Tilinpäätöslaskelmat		70
4.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet		70
4.2 Tuloslaskelma		70
4.3 Rahoituslaskelma		71
4.4 Tase		72
4.5 Konsernilaskelmat		74
5 Tilinpäätöksen liitetiedot		77
5.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot		77
5.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot		78
5.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot		79
5.4 Tasetta koskevat liitetiedot		82
1.1 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot		89
6 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat		90
7 Allekirjoitukset ja merkinnät		92

1 Toimintakertomus

1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain- ja asetuksen säännöksiä (KuntaL 112 ja 113 §). Kuntalaki on kirjanpitolakiin nähden erityislain asemassa. Siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset poikkeavat toisistaan noudatetaan kuntalakia (KPL 8:5§). Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto (KuntaL 112 §). Myös konsernitilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (KuntaL 112 §).

Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus (KuntaL 113 §). Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Tilinpäätöksen laadinnasta on säännökset kuntalaissa ja kirjanpitolaissa. Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tilintarkastuksen jälkeen saatettava se valtuuston käsiteltäväksi kesäkuun loppuun mennessä (KuntaL 113 §).

1.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Talous

Kunnan tilinpäätös vuodelta 2021 on tuloksen osalta toista kertaa perättäin ennätysellisen hyvä. Tilikauden tulos oli 2 915 123 euroa, mikä on 2 662 252 euroa muutettua talousarviota parempi. Esitetyn poistoerokirjauksen jälkeen vuoden 2021 ylijäämäksi muodostui 2 984 951 euroa. Vuoden 2021 jälkeen kunnan taseessa on kertynyttä ylijäämää 5 583 2349 euroa.

Hyvään tulokseen vaikuttivat keskeisesti verotulojen ylittyminen 3,0 prosentilla eli 767 785 eurolla sekä toimintatuottojen ylittyminen 325 224 eurolla sekä toimintamenojen alittuminen 1 606 767 eurolla. Toimintamenojen alittumisesta suurin osa kertyi PHHYKY:n maksuosuuden alittumisesta 932 816 eurolla vuoden 2021 palvelusopimuksen mukaisesta summasta. Lisäksi ensihoidon jäsenkuntalaskutuksen oikaisu vuodelta 2018 toi kunnalle 318 272 euron palautuksen aiemmin liikaa maksetuista kustannuksista.

Kunnan talouden toteutuminen poikkeuksellisen hyvänä toista vuotta peräkkäin johtuu suurelta osin Covid-19 pandemian vaikutuksista kuntien rahoitukseen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöön. Sopeutusohjelman toteuttaminen on ollut näiden osalta tärkeä tekijä kunnan normaalin toiminnan kestävyuden parantamiseksi ja valmistautumiseksi hyvinvointialueiden aloittamisen jälkeiseen kunnan suppeampaan taloudelliseen pohjaan.

Merkittävät päätökset ja tapahtumat vuoden aikana

Covid-19 pandemian osalta kunnan tilanteessa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia tartuntatilanteen vaihdellessa eri vuodenaikojen mukaisesti ja aiheuttaen vakiintunutta epävarmuutta.

Vuoden 2021 alusta litin kunta siirtyi osaksi Päijät-Hämeen maakuntaa, mikä vaikutti monien yhteistyöverkostojen vahvistumiseen Päijät-Hämeen suuntaan, mutta myös muutoksiin eri viranomaisten toimialueiden osalta. Osa muutoksista on ollut lähes huomaamattomia kuntalaisten kannalta mutta etenkin kunnan viranomaisyhteyksiin pelastuslaitokseen, ELY-keskukseen, Poliisiin jne. on tullut muutoksia.

Kunnanjohtaja Riku Rönnholmin ilmoitus irtisanoutumisesta huhtikuun alussa ja uuden kunnanjohtajan hakuprosessi sekä kesäkuussa järjestetyt kuntavaalit puolestaan muuttivat kunnan päätöksentekoympäristöä sisäisesti. Allekirjoittaneen valinta uudeksi kunnanjohtajaksi ja sitä seurannut hallinto- ja talousjohtajan hakuprosessi vaikuttivat loppuvuoden osalta käytettävissä olleisiin resursseihin ja johtoryhmätasolla palattiin

normaaliin vahvuuteen vasta helmikuun alusta 2022, kun joulukuussa hallinto- ja talousjohtajaksi valittu Tuomas Rimpiläinen aloitti tehtävässä.

Vaalikauden vaihtuessa 1.8.2021 lukien muuttui myös kunnan hallintosääntö siten, että perinteiset lautakunnat korvattiin valtuuston sisäisillä ohjaavilla valiokunnilla tavoitteena osallistaa luottamushenkilöitä asioiden valmisteluun jo aikaisemmassa vaiheessa sekä korostaa vaaleilla valittujen valtuutettujen roolia osana päätöksentekoa.

Kuntavaalit toivat myös merkittävän muutoksen valtuuston kokoonpanoon ja sitä kautta myös kunnanhallitukseen ja muihin toimielimiin. Valituista valtuutetuista 14 oli uusia ja 13 jatkavia. Valtuustoon tuli mukaan myös uusia poliittisia ryhmiä. Uuden valtuuston ohjauksessa aloitettiin kuntastrategian päivittäminen loka-kuussa ja uusi strategia hyväksyttiin helmikuussa 2022.

Vuoden lopulla kunnanhallitus hyväksyi esisopimuksen KymiRing Oy:n osakkeiden myynnistä osana yhtiön omistusjärjestelyjä.

Palvelut

Alkukesästä valmistui edellisenä vuonna aloitettu Eerolantien liikunta- ja perhepuiston rakentaminen.

Syksyllä valmistui puolestaan litin sote-keskuksen remontti, mikä mahdollisti PHHYKY:n palvelujen keskittämisen suurelta osin saman katon alle entisen vuodeosaston tiloihin. Jatkumona tälle aiemmin ulkopuolelta vuokratuissa tiloissa toiminut litin toimintakeskus siirtyi Palvelukeskus Koivulehtoon ja näin kunnan tiloihin.

Liikuntapaikkojen hankerahoituksella kunnostettiin loppuvuoden aikana Ravilinnasta lähtevä 10-km liikuntareitti ja perintövaroilla laajennettiin kuntosalia sekä hankittiin latukone. Infrarakentamisen osalta suurin investointi Karjalaistien peruskorjaus siirtyi seuraavalle vuodelle, mutta Hiihtäjänkaarelle sekä Kymenrannantielle rakennettiin kevyenliikenteen väyliä.

Muutoin kunnan palvelurakenteessa ei vuoden 2021 aikana tapahtunut palveluiden normaalista kehittämisestä poikkeavia oleellisia muutoksia.

Yhteenveto

Vuoden 2021 tilinpäätös vahvisti edelleen kunnan taloudellista tilannetta antaen hyvät lähtökohdat suunnata tulevaisuuteen. Merkittävältä osalta vahvistuminen johtui ulkoisista tekijöistä, jotka toista kertaa peräkkäin vastoin odotuksia tuottivat kunnalle ennakoitua paremman tuloksen.

Tätä katsausta kirjoitettaessa maailmantilanne on muuttunut radikaalisti vuoden 2021 lopun tilanteesta Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022. Euroopassa syttyneen sodan vaikutukset tulevat näky-mään maailman, Suomen sekä kuntien taloudessa jopa Covid-19 pandemiaa laajemmin ja pitkäkestoisem-min. Samaan aikaan hyvinvointialueiden käynnistyessä vuoden 2023 alusta kuntien rahoituspohja tulee muuttumaan perustavanlaatuisella tavalla. Tässä tilanteessa on hyvä, että kunnan taloudellinen tilanne on syistä riippumatta saatu vakaalle pohjalle, mahdollistaen strategiaan nojautuvan kehittämisen ja antaen liikkumavaraa toteuttaa myös elinvoiman kasvattamiseen tähtääviä toimenpiteitä.

Kunnan henkilöstö ansaitsee erityiskiitoksen useiden muutosten keskellä ja pandemian johdosta pitkään epävarmassa tilanteessa osoitetusta jaksamisesta sekä sitoutumisesta kunnan palvelujen tuottamiseen ja turvaamiseen.

Jarkko Salonen

kunnanjohtaja

1.2.1 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vuoden 2021 kesäkuussa järjestettiin kuntavaalit. Vaalien ajankohtaa oli koronavirusepidemian vaikutusten vuoksi lakimuutoksella siirretty kesäkuulle. Vaaleissa valittiin kunnanvaltuuston jäsenet 1.8.2021 alkavalle nelivuotiselle toimikaudelle, joka päättyy 31.5.2025. Iitin kunnanvaltuustossa on 27 jäsentä ja kunnanhallituksessa 9 jäsentä.

Uuden valtuustokauden myötä on litissä otettu käyttöön valiokuntamalli. Valtuusto jakaantuu valiokuntiin, joita ovat palveluvaliokunta, elinvoima- ja resurssivaliokunta sekä elinympäristövaliokunta. Valiokuntien yhteinen rooli valmistelussa on ohjata ja seurata kuntayhteistyön voimavarojen hyödyntämistä kunnan kokonaiskehittämisessä.

Valiokuntien toimikausi on sama kuin kunnanhallituksen toimikausi.

Iitin kunnanvaltuuston ja – hallituksen poliittiset voimasuhteet ovat tällä hetkellä on seuraavat:

	Valtuusto	Hallitus
Sdp	7	3
Kesk	10	3
Aito litti	4	1
Kokoomus	3	1
Perussuomalaiset	2	
Vihreät	1	1

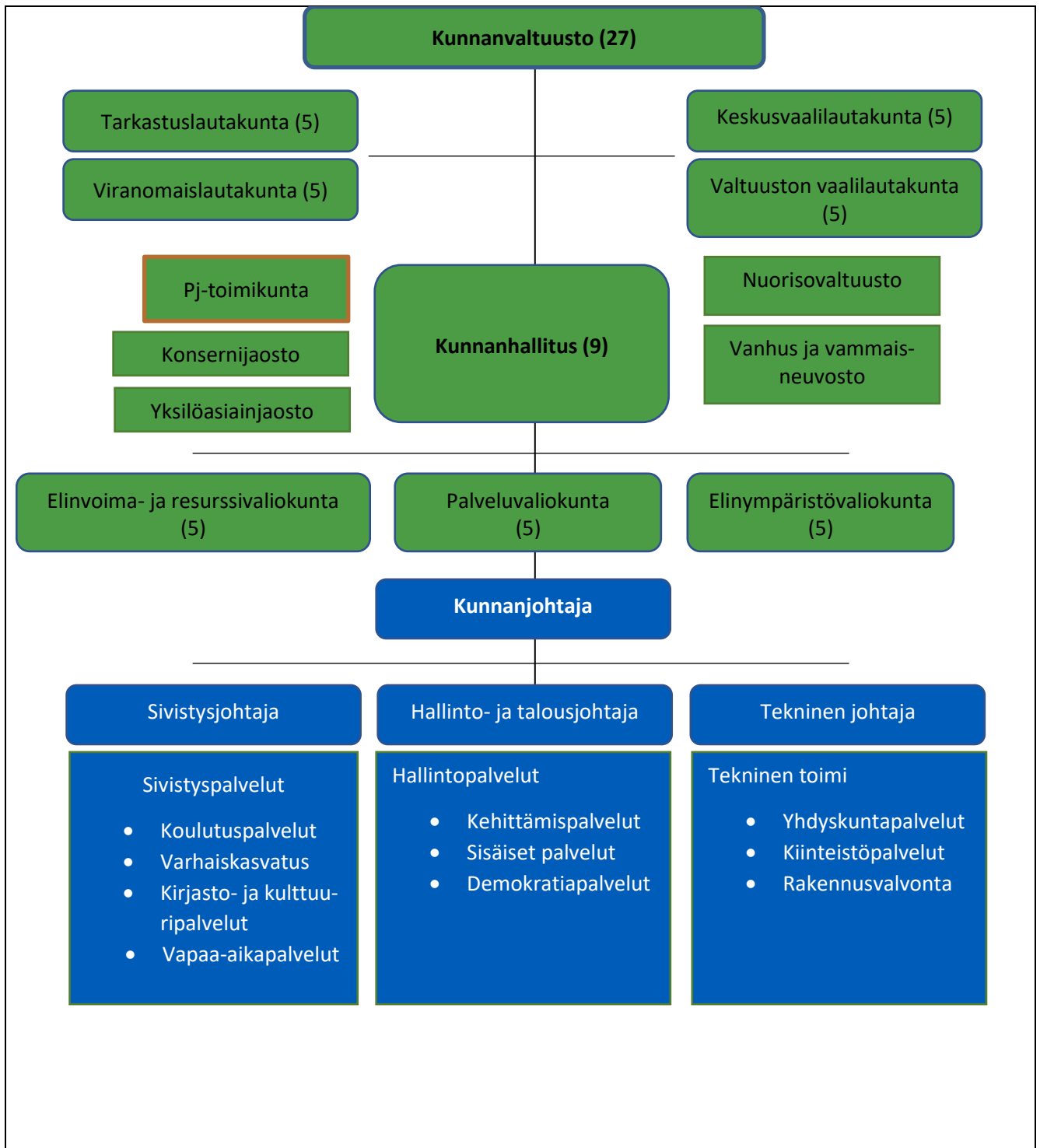
Valtuuston puheenjohtaja on 1.8.2021 alkaneella toimikaudella toiminut Eemeli Lehtinen (SDP), I varapuheenjohtajana Ari Ollikainen (Kesk) ja II varapuheenjohtajana Janne Aalto (AI).

Kunnanhallitus 2021–2023

Savelainen Atte	puheenjohtaja
Leino Eira	I varapuheenjohtaja
Lintukangas Minna	II varapuheenjohtaja
Ilmarinen Kiira	
Kankkunen Antti	
Lehtinen Seppo	
Lonka Merja	
Mertakorpi Siiri	
Mäntynen Timo	

Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja Jarkko Salonen ja pöytäkirjanpitäjänä hallinto- ja talousjohtaja Tuomas Rimpiläinen.

litin kunnan organisaatio

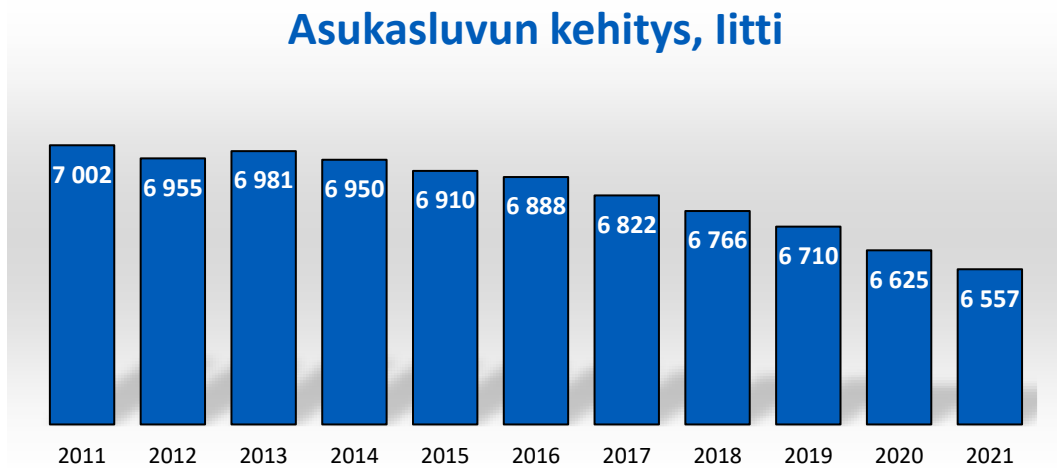

1.2.2 Väestömuutokset

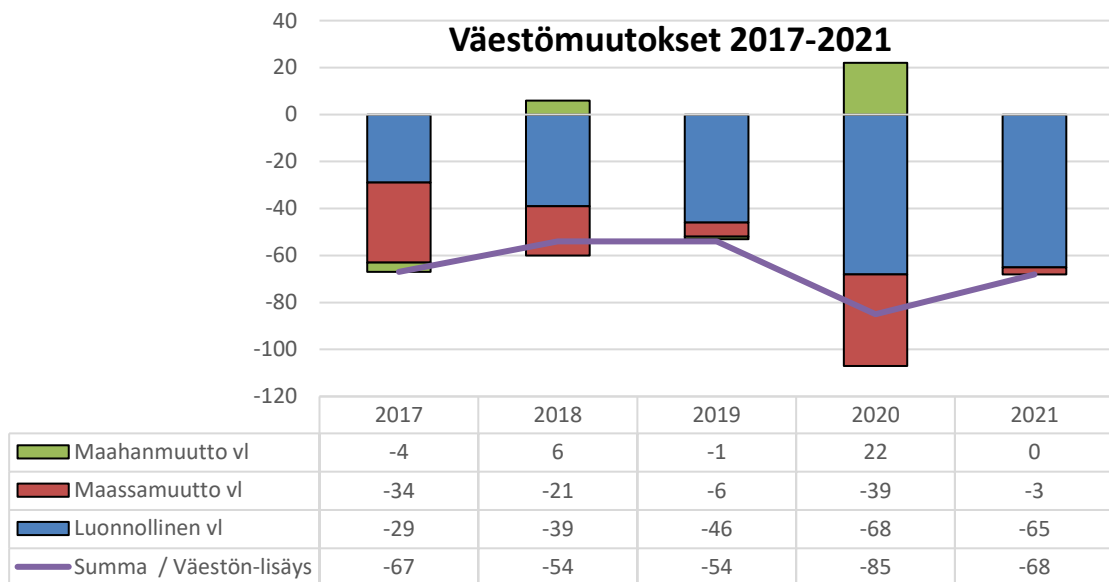
litin kunnan väkiluku väheni 65 henkilöllä ollen vuoden 2021 lopussa 6557. (Tilastokeskus, väestönmuutosten ennakkotiedot)

- Vuonna 2021 litissä syntyi 55 lasta ja kuoli 120 henkilöä, eli luonnollinen väestönlisäys oli negatiivinen -65 henkilöä.
- Muualta Suomesta littiin muutti 298 henkilöä ja pois muutti 301, eli nettomuutto oli -3.
- Maahanmuuttoa oli 5 henkilöä, maastamuuttoa samat 5.

Asukasluvun kehitys, liti

Väestömuutokset 2017-2021

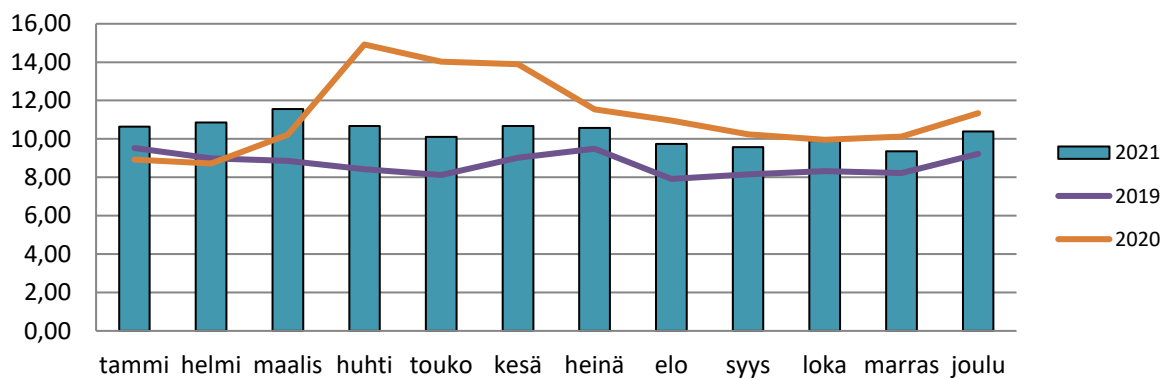
1.2.3 Työttömyys

litissä oli vuoden 2021 lopussa työttömiä 292, työttömyys väheni vuoden takaisesta 37 henkilöllä.

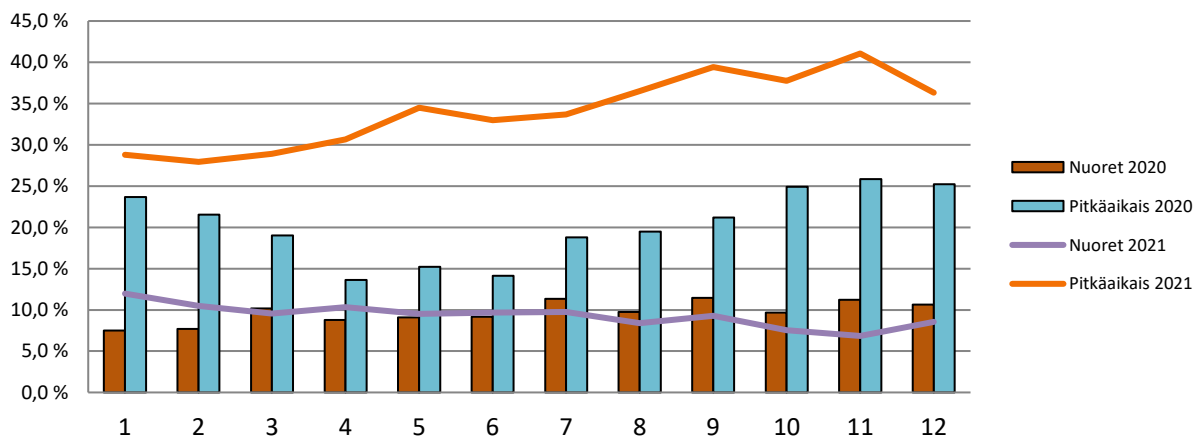
- työttömyys väheni merkittävästi vuodentakaisesta erityisesti miesten kohdalla
- työttömyyden lasku ei vielä ole saavuttanut ennen pandemiaa vallinnutta tasoa
- pitkäaikaistyöttömyys on kääntynyt voimakkaaseen nousuun

	31.12.2021			Keskimäärin	
	Henkilöä	Muutos ed. vuoteen Henkilöä	%	1–12.2021 Henkilöä	1–12.2020 Henkilöä
Työttömien määrä	292	-37	-11,2	278	345
josta miehet	164	-33	-16,8	160	188
josta naiset	128	-4	-3,0	118	157
Pitkäaikaistyöttömät	106	23	27,7	106	66
Nuoret (alle 25 v)	25	-10	-28,6	21	35
Työttömyysaste, %	10,4 %	-0,9 % yks	-8,4 %	9,9	11,9

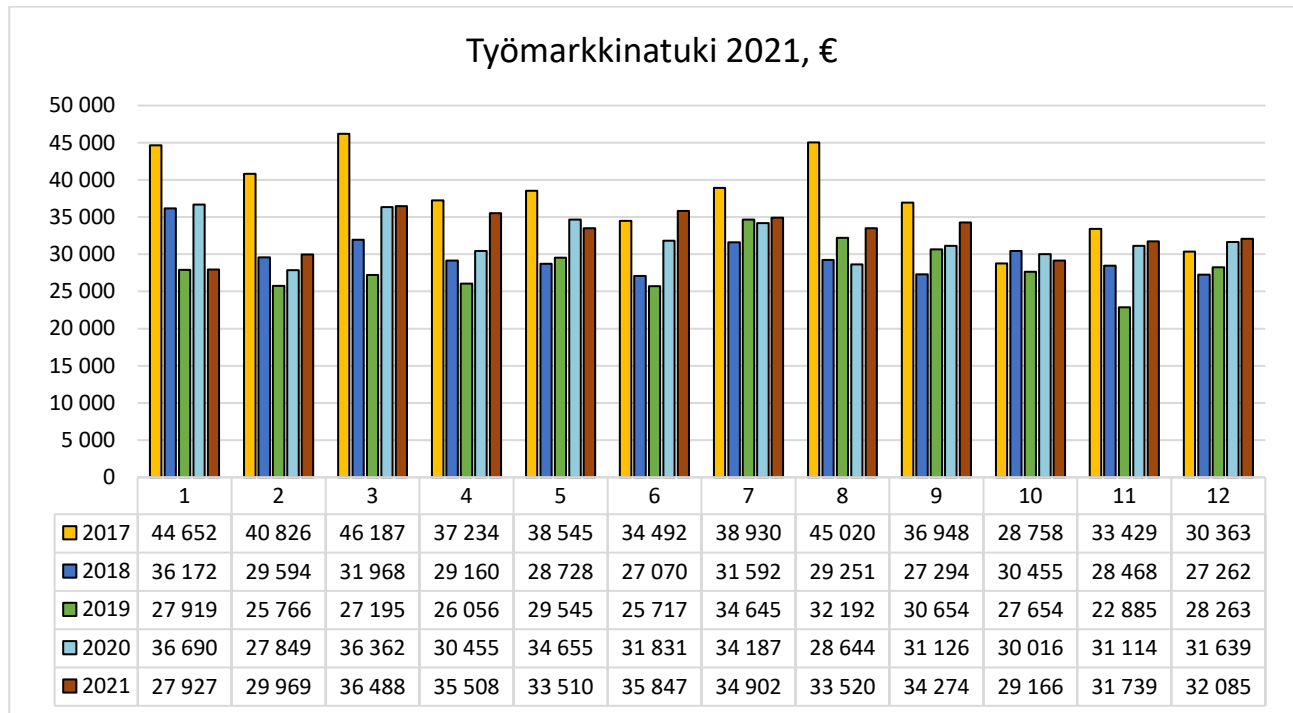
Työttömyysaste, litti

Työttömistä

1.2.4 Työmarkkinatuki

Vuosi	Saajat	Maksetut tuet	Korvatut päivät	Kunnan osuus €
2018	937	600 981	19 576	357 014
2019	920	563 409	19 043	338 491
2020	889	637 212	18 261	384 568
2021	927	660 836	19 710	394 935

Kunnan osuus työmarkkinatuesta kääntyi nousuun jo edellisvuonna 2020. Merkittävin syy tähän oli COVID19-pandemiasta johtuva työttömyyden nousu ja erilaisten työllistämisaikojen raju vähentyminen alkuvuoden 2020 jälkeen.

Sitä edelsi useita vuosia kestänyt positiivinen kehitys. Vaikka työttömyysaste onkin edellisvuodesta parantunut, näkyy pitkäaikaistyöttömyyden kasvu kunnan työmarkkinatuen osuuden kasvuna.

1.2.5 Kunnan talous

Talousarvio vuoden aikana valtuusto hyväksyi talousarviomuutokset seuraavasti:

Käyttötalouden varhaiskasvatuksen toimintamenoja kasvatettiin 224 000 eurolla talousarviovalmistelussa puuttumaan jääneiden Pikku-Vieterin leasing-vuokrien vuoksi, yhdyskuntapalvelujen 80 000 eurolla lumen-aurauskustannusten vuoksi johon myös kiinteistöpalvelujen toimintamenoja siirrettiin 25 000 euroa.

Investointiosassa tehtiin talousarvioon seuraavat muutokset: Pikku-Vieterin kalustohankintoihin varattiin 45 000 euroa, Karjalaistien peruskorjaukseen varatusta 350 000 euron määrärahasta siirrettiin 315 000 euron osuus Kymenrannantien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen. Lisäksi perintövaroilla rahoitettaviksi varattiin latukoneen hankintaan 50 000 euroa ja kuntosalin laajennukseen 20 000 euroa.

Muutettuun talousarvioon nähden toimintatuotot ylittyivät 325 224 eurolla ja toimintakulut alittuivat 1 606 767 eurolla. Toimintakate oli 1 931 991 euroa muutettua talousarviota pienempi toteumaprosentin ollessa 95 %. Merkittävimmät muutokset ovat verotulojen ylittyminen arvioidusta sekä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kustannusten alittuminen.

Verotulot ylittivät muutetun talousarvion 3,0 prosentilla eli 767 785 eurolla ja valtionosuudet puolestaan toteutuivat 102 171 euroa eli 0,6 prosenttia muutettua talousarviota alhaisempina, kuitenkin ylittäen alkuperäiseen talousarvion valtionosuudet 397 829 eurolla. Valtionosuuksiin tehtiin 500 000 euron lisäys Kuntaliiton valtionosuuslaskelman perusteella. Rahoitustuottojen ja -kulujen poikkeama oli 49 519 euroa ja ne toteutuivat 52 519 euron suuruisina.

Tilikauden tulos oli 2 662 252 euroa muutettua talousarviota parempi ja poistoeron (69 829 euroa) kirjaimisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 2 984 951 euroa.

Kunnan Investoinnit

Investointiosaan tehtiin edellä mainitut muutokset ja siihen sisältyi myös hankkeita jotka eivät tilivuoden aikana käynnistyneet. Nämä investoinnit ovat kuitenkin kokoluokaltaan tai nettokustannuksiltaan sellaiset, ettei niillä ole olennaista vaikutusta tilinpäätökseen. Suurimmat hankkeet olivat

- kunnan osuus Kymenring-liittymään VT12 varrella, joka katettiin kokonaisuudessaan saadulla rahoitusosuudella
- ja terveysaseman muutostyöt, jotka toteutuivat hieman alittaen talousarvion
- Kymenrannan kevyen liikenteen väylä, jonka työt jatkuvat vuoden 2022 puolella

Karjalaistien peruskorjaus toteutuu vuoden 2022 aikana.

1.2.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

litin kunta pääsee todennäköisesti vuoden 2023 alusta aloittamaan hyvinvointialueuudistuksen jälkeisen aikakauden vahvalta pohjalta verraten runsaiden ylijäämien turvin. Valtuuston hyväksymä sopeutusohjelma on toteutunut pääosin suunnitellusti.

Covid 19-pandemian pitkäkestoiset vaikutukset näkyvät pidemmällä aikajänteellä. Vaikka toipuminen onkin ollut ehkä odotettua ripeämpää ja työllisyyden parantuminen myönteistä, on esimerkiksi pitkäaikaistyöttömyyden kasvu huolestuttava signaali. Pandemia näyttää pitkittyvän. Jos muiden sairauksien kertyneen hoitovelan purkautuminen alkaa voimakkaana jo vuoden 2022 aikana, voi se vaikuttaa kunnan talouteen SOTE-kulujen ylittymisenä.

Toiminnan ja investointien rahavirran 5-vuotiskertymä on vuoden 2021 tilinpäätöksessä 6 581 016 euroa positiivinen johtuen kahdesta poikkeuksellisen hyvästä tilikaudesta. Näiden tilikausien hyvät tulokset johtuvat kuitenkin pääosin valtion koronatukitoimenpiteiden vaikutuksesta, eivätkä näin ollen ole pysyviä. Talousarvion 2022 taloussuunnitelmien mukaan investointien nettomäärä olisi alkuvuodet kasvussa alentuen sen jälkeen. Kiinteistöjen korjausvelka ja mahdolliset uusinvestointitarpeet koulusektorilla ovat ilmeisiä.

1.2.7 Kunnan henkilöstö

Henkilöstökulujen kokonaissumma tilikaudella 2021 oli 10 500 185 euroa, lisäystä edellisvuotiseen oli 441 360 euroa, prosenteissa 4,4 %. Henkilöstökulujen kasvun syitä olivat henkilöstömäärän määräaikaisiin työsuhteisiin painottuva kasvu, edellisvuotiset koko henkilöstön lomautukset ja palkankorotusten vaikutus.

litin kunnan henkilöstömäärä vuoden -21 lopussa oli 226, lisäys edellisvuotisesta oli 15, eli n. 7 %. Henkilöstömäärä kasvoi erityisesti varhaiskasvatuksen alalla uuden päiväkodin Pikku-Vieterin käyttöönoton myötä.

Kunnassa laaditaan erillinen henkilöstökertomus, joka valmistuu keväällä 2022 ja on valtuuston käsiteltävänä samaan aikaan tilinpäätöksen kanssa. Edellinen henkilöstökertomus on laadittu vuonna 2021.

Aiemmista tilinpäätöksistä poiketen julkaistaan tässä yhteydessä henkilöstöressurssien kokonaiskäyttöä kuvaavat tiedot.

Henkilöresurssit henkilötyövuosina

	HTV1	HTV2	HTV3
2021	211,1	196,4	170,3
2020	213,5	197,8	169,4
2019	217,9	206,8	180,2
2018	201,7	187,7	161,9
2017	193,4	182,5	159,1

HTV1 = Palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä

HTV2 = Palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä

HTV3 = Palveluksessaolopäivien lukumäärä, kun kaikki poissaolot on huomioitu (sis. myös lomat)

Henkilöstön kokonaismäärä 226, koko konserni yhteen laskien 233. Työpanoksen kokonaismäärä henkilötyövuosissa laskien oli 211,1. (HTV1)

1.2.8 Iitin kunnan ympäristötilinpäätös 2021

Yleistä ympäristötilinpäätöksestä

Ympäristömenojen ja –tulojen seurannan ja esittämisen lähtökohtana on vertailukelpoisen tiedon tarve. Tietoja kunnan tilinpäätöksessä esitettävistä ympäristömenoista ja –tuloista tarvitaan sekä oman toiminnan että viranomaistehtävien osalta mm.

- toiminnan johtamisessa, ohjaamisessa ja päätöksenteossa
- talouden ja toiminnan suunnittelussa ja seurannassa
- ympäristöasioiden taloudellisten vaikutusten selvittämisessä
- ympäristöriskien hallinnassa
- tiedottamisessa asukkaille ja muille sidosryhmille

Tiedon käyttö on luonteeltaan sellaista, että euromäärien ei tarvitse olla aivan tarkkoja – menojen ja tulojen suuruusluokka on oleellista. Hyvin monet toiminnot pitävät sisällään ympäristömenoja, tähän on pyritty kokoamaan niistä oleellisimmat. Ympäristöasioiden taloudellinen merkitys on todennäköisesti jonkin verran suurempi kuin tähän kerätyt ympäristömenot osoittavat. Tietojen keruun luokittelu perustuu pitkälti yleiseurooppalaiseen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokitukseen. Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Menojen keräämisessä on noudatettu ensisijaisuuden periaatetta siten, että tähän mukaan otettujen menojen ensisijainen tarkoitus on ympäristönsuojelu. Ympäristömenoihin eivät sisälly ympäristölainsäädännön rikkomisesta johtuvat sakot ja maksut. Ympäristömenot voidaan myös arvioida, mikäli ei ole mahdollista erottaa niitä kirjanpitovelvollisen menoista. Ympäristönsuojelun investointimenoiksi lasketaan menot, jotka syntyvät ympäristöhyötyjen tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi tai korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojelun tason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävä käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä.

Investoinneissa huomioidaan varsinaisten ympäristönsuojeluinvestointien lisäksi ympäristönsuojelun tasoa parantavista osainvestoinneista johtuva lisämeno. Ympäristömenojen vastineeksi kunta voi saada ympäristötuloja. Niitä ovat esimerkiksi viranomaistehtävien hoidosta saatavat lupa- ja valvontamaksut. Ympäristötilinpäätös kattaa pääosin Iitin kuntaorganisaation toimintayksiköitä koskevat ympäristötuotot ja –kulut. Ympäristötilinpäätös rajaa mukaan kunnan omaan toimintaan kuuluvat kustannukset. Mikäli toiminta kuuluu kunnan organisaation ulkopuolelle, esim. yhtiölle, sitä ei lasketa mukaan kunnan ympäristötilinpäätökseen.

Yhtiöitetty jätehuolto ei ole tässä ympäristötilinpäätöksessä mukana eikä myöskään Kausalan Lämpö Oy:n vesi- ja jätevesimaksut.

Ympäristötulot ja ympäristömenot

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut kuvaavat kunnan taloudellista panostusta ekologiseen kestävyyteen. Asukasta kohden esitetyt menot- ja tulot perustuvat kunnan väkilukuun 2021 vuoden lopussa (6557 asukasta). Kunnan yhteenlasketut ympäristötulot vuonna 2021 olivat 10 300 euroa. Asukasta kohden ympäristötuloja kertyi 1,6 euroa. Eroa edelliseen vuoteen ei voida arvioida vertailuarvon puuttumisen vuoksi. Tulot koostuivat vuonna 2021 kokonaisuudessaan ympäristönsuojelun viranomaistehtävien lupamaksuista. Ympäristömenot olivat 35 700 euroa. Asukasta kohden ympäristömenoja kertyi 5,3 euroa. Menot syntyivät hankkeisiin ja ympäristöviikkoon osallistumisesta, CO₂-raportista sekä ympäristönsuojelun viranomaistehtävien hoitoon liittyvistä menoista.

Ympäristöinvestoinnit

Myös ympäristöinvestoinneilla voidaan seurata kunnan kehittymistä ympäristöasioissa. Kuluneella vuodella on tehty led-valojen uusimisia 9200 € arvosta ja asennettu kaukolämpimin säätöventtileitä 5900 € arvosta. Kuluneen vuoden ympäristöinvestoinnit olivat yhteensä 15 100 €. Asukasta kohti ympäristöinvestointeja kertyi 2,3 euroa.

Ympäristönsuojelun edistäminen

Ympäristönsuojelua edistetään monella tavalla myös niin, että niistä ei näy erillisiä kuluja. Näillä toimilla on kuitenkin merkitystä ympäristönsuojelun kannalta. Viherpalveluissa on edistetty luonnon monimuotoisuutta poistamalla haitallisia vieraslajeja kunnan kiinteistöiltä. Iitti oli mukana vuonna 2021 seudullisessa ympäristöviikossa, joiden kulut osallistumismaksua lukuun ottamatta sisältyvät viranomaistehtävien hoitoon varattuihin määrärahoihin. Ympäristöviikon aikana järjestettiin erilaisia tapahtumia kouluvierailuista julistekilpailuun ja lajitteluopastukseen. Teemana viikolla oli vuoropuhelu. Lisäksi ympäristönsuojelua edistettiin erilaisella tiedottamisella, verkostoitumisella sekä yhteydenpidolla kuntalaisiin, päättäjiin ja muihin kunnan toimijoihin. Lisäksi kunnassa edistettiin ilmastotyötä osallistumalla Päijät-Hämeen liiton koordinoimaan Ilmastokumppanuus-hankkeeseen sekä muilla ilmastotoimilla. Iitin kunnan ilmastopäästöt ovat laskeutuneet vuodesta 2007 vuoteen 2019 19 %, suurin päästöjä tuottava sektori Iitin kunnan alueella on laskelmien mukaan maatalous (Kuva 1, lähde Suomen ympäristökeskus).

	Kokonaispäästöt 2007 (kt CO ₂ e)	Kokonaispäästöt 2019 (kt CO ₂ e)	Päästömuutos (%)	Päästöt per asukas 2007 (t CO ₂ e)	Päästöt per asukas 2019 (t CO ₂ e)	Päästömuutos per asukas (%)
Kulutussähkö	8,3	3,4	-59,0	1,2	0,5	-56,0
Sähkölämmitys	6,7	3,1	-53,7	0,9	0,5	-50,3
Kaukolämpö	4,4	2,7	-37,2	0,6	0,4	-32,6
Öljylämmitys	7,2	4,0	-43,6	1,0	0,6	-39,4
Muu lämmitys	5,8	4,1	-29,4	0,8	0,6	-24,2
Teollisuus	0,0	7,9		0,0	1,2	
Työkoneet	7,5	6,3	-16,1	1,0	0,9	-9,9
Tieliikenne	18,7	16,0	-14,6	2,6	2,4	-8,2
Raideliikenne	0,2	0,1	-66,7	0,0	0,0	-64,2
Vesiliikenne	0,6	0,4	-29,9	0,1	0,1	-24,7
Maatalous	21,8	19,3	-11,7	3,0	2,9	-5,2
Jätteiden käsittely	4,2	2,1	-49,5	0,6	0,3	-45,8
F-kaasut	2,3	2,0	-11,0	0,3	0,3	-4,4
Tuulivoima	0,0	0,0		0,0	0,0	
Yhteensä	87,7	71,5	-18,5	12,2	10,7	-12,5

Kuva 1. Iitin kunnan kasvihuonekaasupäästöjen muutos sektoreittain vuodesta 2007 vuoteen 2019. (SYKE - kuntien ja alueiden khk-päästöt (hiilineutraalisuomi.fi))

1.2.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Toiminnalliset riskit

Maaliskuusta 2020 asti merkittävän ja monialaisesti vaikuttavan toiminnallisen riskin on muodostanut COVID-19 pandemia. Tilanne on jatkunut koko vuoden 2021 edelleen kasvavin tartuntamäärin, joskin infektion oirekuva on muuttunut lievemmäksi. Kokonaisvaikutukset talouteen voivat olla useiden vuosien kestäviä. Rokotuskattavuus on saatu sangen hyvälle tasolle. Kuitenkin edelleen on riskinä, että laajamittaiset sairastumiset aiheuttavat toiminnan keskeytymisiä kunnan palveluissa tai merkittäviä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia.

SOTE-kustannukset alittuivat talousarvion ennusteesta pitkälti ei-kiireellisen hoidon lykkäytymisten, Päijät-Soten saamien valtionavustusten ja KHO:n päättämien v. -18 ensihoidon kustannusjakautuman oikaisujen vuoksi. Jonojen alkaessa purkautua myöhemmin on odotettavissa kustannusten nouseminen, vaikka muun muassa yhteisyritys Harjun terveydellä on tarkoitus saada kustannukset hallintaan pidemmällä aikavälillä. Hoitajamitoitusten kiristyminen ja työvoimapula hoitoalalla vaikuttanevat kustannuksiin nostavasti.

Vuonna 2021 työllisyystilanne parani oleellisesti, mutta ei saavuttanut ennen pandemiaa vallinnutta tasoa. Pitkäaikaistyöttömyys kasvoi voimakkaasti lisäten kunnan maksuosuutta työmarkkinatuesta. Väestön väheneminen on uutisoidusta maallemuuttotrendistä huolimatta jatkuvaa. Molempien tekijöiden yhteisvaikutus verotuloihin ja valtionosuuksiin on todennäköisesti merkittävä, vaikka ikääntymisen ja sairastavuuskertoimien muutokset voivat myös lisätä valtionosuustuloja.

Normaaliolosuhteissa toiminnallisena riskinä on huomioitava myös ammattitaitoisen henkilöstön saaminen eläkkeelle jäävien tilalle, henkilöstöresurssin riittävyys nykyisellä tasolla sekä erityisesti yhden henkilön varassa olevat toiminnot, joihin liittyy selvä jatkuvuusriski. Henkilöstön jaksaminen tulee korostumaan entisestään toiminnallisena riskinä tilanteessa, jossa taloudellisten resurssien vuoksi toimintamalleja on muutettava suppeilla resursseilla.

Vuosi 2022 tulee olemaan viimeinen vuosi, jolloin SOTE-kulut ovat kunnan kustannettavana. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa ja vastaavat vastedes sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen että pelastustoimen järjestämisestä. Kunnan käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Myös tulopohjaan tulee suuria muutoksia. Sivistys- ja koulutustoimialasta on tulossa suurin toimiala, tulopohjassa valtionosuudet ja kuntaveron tuotto pienenevät ja kiinteistöveron osuus korostuu. Pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön ikääntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset ja niistä seuraavat kuntatalouteen kohdistuvat riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

Kunnan väestömäärän aleneminen näyttää jatkuvan ja väestörakenteen ikääntyminen ja syntyvyyden alhainen taso ennakoivat muutostarpeita palveluihin.

Rahoitusriskit

Korot pysyivät matalina ja kunnan lainojen keskiporko pysyi lähes ennallaan vuonna 2021.

Korkotason ainakin maltillista nousua kuitenkin ennustetaan tapahtuvan lähivuosina. Inflaatio on kiihtynyt voimakkaasti.

Korkoriskit, likviditeettiriski ja luottoriski

Kunnan talousarviolainojen kokonaismäärä oli 6 787 455 euroa (31.12.2021). Lainojen keskiporko oli n. 0,39 %¹. Talousarviolainaa ei nostettu kuten ei edellisenä vuotenaakaan. Syynä hyvä kassatilanne verotilitysten nousun, maltillisten toimintamenojen ja vähäisten nettoinvestointimenojen vuoksi. Talousarviolainojen korkoriskiä on pyritty pienentämään kiinteillä korkojaksoilla, jotka ovat tavanomaisesti 5 vuoden mittaisia.

¹ Laskentakaava korkokustannukset / Avoimen lainasaldon keskiarvo

Sijoitukset ja talletukset

Rahoitusarvopapereiden taseeseen kirjattu määrä on 626 642 euroa. Käypä arvo on tätä korkeampi.

Vahinkoriskit

Kunnan kiinteä ja irtain omaisuus on kattavan vakuutusturvan piirissä. Kiinteistöjen vakuutuksissa käytetään omaisuuden täysarvoperustetta.

Vahinkoriskejä myös konkretisoitui. Syyskuussa 2021 tulipalo tuhosi kunnan omistaman tyhjillään olevan omakotitalon Teilmäenkadulla. Talon jäännökset on sittemmin purettu.

Kunnan omissa palveluissa merkittävimmät riskit liittyvät työturvallisuuteen ja toisaalta asiakkaalle aiheutuviin tuottamuksellisiin vahinkoihin. Näihin suojaudutaan vakuutustuottein.

Kunnan omistamissa tiloissa sisäilmaongelmat ovat vähentyneet. Varhaiskasvatus on siirtynyt uusiin ajanmukaisiin toimitiloihin jo vuonna 2020 ja hammashoito pääsi saneerattuihin tiloihin TK:n yhteyteen vuoden 2021 aikana. Em. toimet ovat poistaneet merkittävän osan sisäilmaongelmista. Kouluilla tai virastotiloissa ei ole ilmennyt uusia epäilyjä ja tiedossa olevien kohteiden tilannetta seurataan.

Erityisesti tietoturvallisuuteen ja hybridivaikuttamiseen liittyvät riskit ovat korostuneet. Niihin on varauduttu tietoturvakoulutuksin (Navicre), parantamalla ja laajentamalla varmistuksia sekä uudistamalla tietoturva- ja kirjautumiskäytänteitä. Työ jatkuu edelleen vuonna 2022.

1.3 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

- Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteet on hyväksytty valtuustossa ja sisäisen valvonnan ohje kunnanhallituksessa 15.12.2014 ja ne ovat tulleet voimaan 1.1.2015.
- Toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa ohjaavat lainsäädännön lisäksi mm. toimielinten päätökset, hallintosääntö, hankintaohje, virka- ja työehtosopimus ja talousarvio.
- Todetaan, että kunnan mahdollisuus vaikuttaa sosiaali- ja terveysyhtymän toimintaan ja talouteen on vähäinen.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tulokellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

- Talousarvion tavoitteet ovat pääosin toteutuneet lukuun ottamatta Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän toiminnassa tavoiteltua kustannusten hillintää ja laskua
- Tulosalueiden taloudesta raportoidaan neljännesvuosittain ja tavoitteiden toteutumisesta puoli-vuosiraportissa ja tilinpäätöksessä. Tulosalueet kommentoivat oleellisista poikkeamisista kunnan-hallitukselle ja valtuustolle tehtävissä raporteissa.
- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän toiminnan ohjaamisen mahdollisuudet ovat vähäiset järjestämisvastuun siirtämisen myötä. Toiminta ja sen suunnittelu edellyttävät yhteistyötä ja yksituu-maisuutta muiden yhtymässä olevien kuntien ja yhtymän kesken. Pienen kunnan vaikutusmahdoli-suudet tässä omistajaohjauksessa ovat yksin heikot.
- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän toiminnan ja maksuosuuksien seuranta on vaikeaa ja pe-rustuu täysin yhtymän tuottamaan tietoon. Ennakointia hankaloittaa yhtymän tilinpäätösennuste-tietojen viipyminen.
- Tulokellisuuden arviointi tapahtuu toimielinten itse tekemänä arviointina ja tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Riskienhallinnan järjestäminen

- Kunnanhallitus on hyväksynyt riskienhallinnanohjeen 15.12.2014. Käytäntöön soveltaminen on pää-osin onnistunut, mutta joillakin osa-alueilla tarkennuksia vielä tarvitaan.
- Riskienhallinta on kunnanhallituksen vastuulla.
- Äkillisiä riskejä on kartoitettu ja suunniteltu varautumista. Poikkeusoloihin varautumisesta on hyö-tyä myös normaaliolojen riskiarvioinnissa. Varautumissuunnitelman päivittäminen on suunnitteilla.
- Vahinkoriskejä on kartoitettu ja ennakoitu työsuojelutoimin.
- Kausalan kaatopaikka on jälkihoidettu viranomaisten edellyttämällä tavalla. Suljetun kaatopaikan ympäristövaikutuksia tarkkaillaan viranomaisten hyväksymien suunnitelman mukaisesti.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

- Omaisuuksien käyttöarvoissa ei ole vuoden aikana tapahtunut suuria menetyksiä. Tulipalossa tuhou-tuneen Mäkipelto-kiinteistön kohdalla on tehty alaskirjaus suuruudeltaan 2 937 euroa.

Sopimustoiminta

- Ei ole ollut negatiivisia vaikutuksia.
- Sopimusehtojen noudattaminen ja vanhentumisaikojen seuranta ovat pääosin ajantasaisia ja vas-tuutettuja. Sähköistä järjestelmää sopimustenhallintaan ei ole kustannussyistä hankittu, mutta so-pimusten seurantaa on kehitetty excel-muodossa.

Johtopäätökset

- Sisäistä valvontaa on toteutettu osana riskienhallintaa operatiivisessa hallinnossa (johtoryhmä ja hallinto-osasto).
- Erityisiä puutteita ei ole noussut esille. Vähäisemmät riskitekijät on korjattu ohjeistuksia päivittämällä.
- Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään osana kunnan hallinnon ja talouden suunnittelua.

Muut ei-taloudelliset asiat

Toimintakertomuksessa annetaan myös kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioissa. Kunta on sitoutunut hyvään hallintotapaan ja ihmisoikeuksien noudattamiseen.

- Toimintavuoden aikana ei ole havaittu mitään korruption tai lahjonnan ilmenemismuotoja eikä puutteita ihmisoikeuksien toteutumisessa.

1.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Toimintakulut (ulkoiset + sisäiset) alittuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 2,7 prosentilla eli 1 313 524 eurolla. Toimintatuotot puolestaan ylittyivät 618 467 eurolla eli 8,2 prosentilla. Toimintakate oli 4,6 % eli 1 931 991 euroa muutettua talousarviota pienempi. Sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä erikoissairaanhoidon yhteenlaskettu osuus toimintakuluista on 53,3 %

Tulosalueittain tarkastellen merkittäviä menoylityksiä talousarvioon kirjattuihin tavoitetasoihin nähden oli varhaiskasvatuksessa, yhdyskuntapalveluissa ja koulutuspalveluissa. Vastaavasti tulojen alituksia oli vapaa-aikapalveluissa ja kiinteistöpalveluissa.

Tilikauden tulos, joka oli 2 915 123 euroa, toteutui muutettuun talousarvioon verrattuna 2 662 252 euroa parempana.

Seuraavassa tarkastelussa ovat mukana **vain ulkoiset tuotot ja kulut** verrattuna edelliseen tilinpäätökseen.

Toimintatuotot nousivat vuodesta 2020 20,0 prosenttia. Toimintakuluissa puolestaan nousua oli 4,4 prosenttia. Henkilöstökulut nousivat 4,4 % eli 441 361 euroa vuoden 2020 tilinpäätöksestä. Palvelujen nousivat 3,7 % eli 1 051 301 euroa. Maksettujen avustusten määrä laski 76 357 eurolla eli vajaalla kahdeksalla prosentilla. Henkilöstökulut ovat 24,17 % ja palvelujen ostot 68,66 % toimintakuluista. Muihin toimintakuluihin jää 7,17 % toimintakuluista. Kulujen keskinäisessä jakaumassa ei ole olennaisia muutoksia. Toimintakate kasvoi 1 216 921 eurolla eli muutosta edelliseen vuoteen nähden 3,1 prosenttia.

Verotulot kasvoivat edellisestä vuodesta 855 650 euroa eli 3,2 %. Valtionosuudet pienenevät 1 565 881 euroa eli 8,0 %. Rahoitustuottojen ja kulujen netto oli 52 519 euroa, kun se edellisvuotena oli negatiivinen, -138 876 euroa. Tähän vaikuttivat PHHYKY:n riidanalaisen saatavan viivästyskorot, jotka on kirjattu vuodelle 2020.

Vuosikate laski edellisestä vuodesta 1 735 758 eurolla, ollen kuitenkin ennustettua paljon korkeampi. Suunnitelman mukaiset poistot laskivat 43 287 euroa eli 2,7 prosenttia vuodesta 2020. Arvon alentumisia kirjattiin 2 937 euroa.

Tilikauden tulos on 1 781 982 euroa alhaisempi kuin vuonna 2020 ja ollen kokonaisuutena 2 915 123 euroa positiivinen.

(sis- ulkoiset ja sisäiset erät)	Muutettu Ta2021	Tot 2021	Poikkeama	Tot 2020	Muutos ed. vuosi
Toimintatuotot	7 503 730	8 122 197	618 467	7 244 276	12,1 %
Toimintakulut	-49 189 979	-47 876 455	1 313 524	-45 781 614	4,6 %
Toimintakate	-41 686 249	-39 754 258	1 931 991	-38 537 337	3,2 %
Verotulot	25 470 000	26 237 785	767 785,46	25 382 136	3,4 %
Valtionosuudet	18 143 576	18 041 405	-102 171,00	19 607 286	-8,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	3 000	52 519	49 519	-138 876	-137,8 %
VUOSIKATE	1 930 327	4 577 451	2 647 124	6 313 209	-27,5 %
Suunn.mukaiset poistot	-1 677 456	-1 662 328	15 128	-1 616 104	2,9 %
Satunnaiset erät	0	0	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	252 871	2 915 123	2 662 252	4 697 105	-37,9 %
Poistoeron lis.(-)tai väh	70 000	69 829	-171	69 829	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJ)	322 871	2 984 951	2 662 080	4 766 934	-37,4 %

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma (Ulkoinen)	2021	2020
	(1 000 €)	(1 000 €)
Toimintatuotot	3 690	3 076
Toimintakulut	-43 445	-41 613
Toimintakate	-39 754	-38 537
Verotulot	26 238	25 382
Valtionosuudet	18 041	19 607
Rahoitustuotot ja -kulut	53	-139
Korkotuotot	0	0
Muut rahoitustuotot	93	234
Korkokulut	-30	-45
Muut rahoituskulut	-10	-328
Vuosikate	4 577	6 313
Poistot ja arvonalentumiset	-1 662	-1 616
Satunnaiset tuotot	0	0
Tilikauden tulos	2 915	4 697
Tilinpäätössiirrot	70	70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 985	4 767

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	8,5	7,4
Vuosikate/Poistot, %	275,4	390,6
Vuosikate, euroa/asukas	698	953
Asukasmäärä	6 557	6 625

Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma (1 000 €)

Rahoituslaskelma	2021 (1 000 €)	2020 (1 000 €)
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 577	6 313
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-89	-22
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 992	-1 221
Rahoitusosuudet investointeihin	2 118	108
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	261	36
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 876	5 214
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 553	-1 553
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 277	-5 834
Rahoituksen rahavirta	-2 830	-7 387
Rahavarojen muutos	1 046	-2 173
Rahavarat 31.12.	3 869	2 823
Rahavarat 1.1.	2 823	4 996

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	6 581 016	2 828 923
Investointien tulorahoitus, %	523,8	567,2
Lainanhoitokate	2,9	4,0
Kassan riittävyys, pv	29	23
Asukasmäärä	6 557	6 625

1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Tase (1 000 €)

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020	VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	31 418	32 378	OMA PÄÄOMA	28 636	25 651
Aineettomat hyödykkeet	599	772	Peruspääoma	23 053	23 053
Muut pitkävaikutteiset menot	599	772	Ed. tilikausien yli-/alijäämä	2 598	-2 169
			Tilikauden yli-/alijäämä	2 985	4 767
Aineelliset hyödykkeet	20 285	21 100			
Maa- ja vesialueet	4 236	4 322			
Rakennukset	12 940	13 413			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 459	2 606			
Koneet ja kalusto	404	523			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	245	236	POISTOERO JA VE. VARAUKSET	260	329
			Poistoero	260	329
Sijoitukset	10 534	10 506			
Osakkeet ja osuudet	9 529	9 501	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	172	225
Muut lainasaamiset	993	993	Lahjoitusrahastojen pääomat	172	225
Muut saamiset	12	12			
			VIERAS PÄÄOMA	9 023	10 944
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 673	4 772	Pitkäaikainen	5 925	6 787
Saamiset	2 804	1 949	Lainat vakuutus- ja rah.lait	5 925	6 787
Pitkäaikaiset saamiset	34	44	Lyhytaikainen	3 099	4 157
Lainasaamiset	34	44	Lainat rahoitus- ja vak.lait	863	1 553
Lyhytaikaiset saamiset	2 770	1 905	Saadut ennakot	17	18
Myyntisaamiset	1 029	302	Ostovelat	694	700
Lainasaamiset	49	69	Muut velat	170	464
Muut saamiset	92	65	Siirtovelat	1 355	1 422
Siirtosaamiset	1 601	1 469			
Rahoitusarvopaperit	627	627			
Osakkeet ja osuudet	68	68			
Sijoitukset rahamarkkinainst	15	15			
Muut arvopaperit	544	544			
Rahat ja pankkisaamiset	3 242	2 196			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	38 091	37 150	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	38 091	37 150

Taseen tunnusluvut²

Taseen tunnusluvut	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	75,9	70,0
Laskennallinen lainanhoitokate	5,56	6,28
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	5 583	2 598
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / as	851	392
Lainakanta 31.12., 1 000 €	6 787	8 341
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	13 174 858	14 946 445
Lainat euroa/asukas	1 035	1 259
Lainat ja vuokravastuut euroa/ asukas	2 009	2 256
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	993	993
Asukasmäärä	6 557	6 625

²² Omavaraisuusaste, %

= $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$ Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6 Kokonaistulot ja -menot

Kunnan kokonaismenot ja tulot

TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	3 690 324	Toimintakulut	43 444 582
Verotulot	26 237 785	Korkokulut	29 856
Valtionosuudet	18 041 405	Muut rahoituskulut	10 251
Korkotuotot	0	Satunnaiset kulut	
Muut rahoitustuotot	92 625	Tulorahoituksen korjauserät	
Satunnaiset tuotot	0	Pakollisten varausten muutos	
Tulorahoituksen korjauserät		- Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-109 233	- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-19 982
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 118 414	Investointimenot	2 992 343
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	261 341	Rahoitustoiminta	
Käyttöom.lahjoitukset	0	Antolainasaamisten lisäykset	0
Rahoitustoiminta		Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1 553 296
Antolainasaamisten vähennykset	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Oman pääoman vähennykset	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			
Oman pääoman lisäykset	0		
Kokonaistulot yhteensä	50 332 661	Kokonaismenot yhteensä	48 010 346

1.7 Kokonaistulot ja -menot

1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

litin kunnan konsernirakenne 31.12.2021

litin kunta	
Tytäryhteisöt	
litin Vuokratalot Oy	100 %
Kausalan Lämpö Oy	100 %
Rinnemaa-säätiö	100 %
Kiinteistö Oy litin Jäähalli	100 %

KymiRing Oy ei ole osakkuusyritys. Kunta omistaa n. 17 %.

Kuntayhtymät	
Eteva Ky	0,37 %
Päijät-Hämeen liitto	3,25 %
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	2,83 %
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	3,16 %

litin kunta vaihtoi maakuntaa Kymenlaaksosta Päijät-Hämeeseen 1.1.2021 lukien.

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnassa on voimassa valtuuston 9.6.2020 § 12 hyväksymä konserniohje. Ohjeen 4 §:n mukaan valtuusto määrittelee konserniohjauksen periaatteet, omistajapolitiikan linjaukset sekä hyväksyy konsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kunnanhallitus ohjaa ja koordinoi litti -konsernin toimintaa ja taloutta. Kunnanhallitus antaa kuntalain 39 §:n nojalla tarvittaessa tytäryhteisöjen toimintaa velvoittavia ohjeita.

Kunnanhallitus päättää konsernin sisäisestä työnjaosta, vastaa konsernin hallinnon ja talouden koordinoimisesta, vastaa, että yhteisöjen toiminnan seuranta kunnan taholta on järjestetty, seuraa litti -konserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista, antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta tilinpäätöksen yhteydessä, nimeää kunnan edustajat yhteisöjen hallintoelimiin, ellei sitä ole annettu muun toimielimen tehtäväksi, antaa ohjeet kunnan edustajille kuntayhtymien yhtymäkokouksissa sekä tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhteisökokouksissa käsiteltäviin asioihin ja antaa ohjeet konserniyhteisön hallituksessa toimiville kunnan edustajille merkittävistä taloudellisista ja toiminnallisista linjaratkaisuista.

Kunnanjohtaja vastaa kuntakonsernin operatiivisesta johtamisesta kunnan osalta ja seuraa omistajapolitiikan toteutumista ja ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista sekä tekee tarvittavat toimenpide-esitykset kunnanhallitukselle.

1.7.3 Konserniyhtiöt ja niiden tavoitteiden toteutuminen v. 2021

Tavoitteet konsernijohtajalle

- Konsernin tilasta raportoidaan valtuustolle puolivuosisiraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä. Toteutunut.
- Uuden kuntalain mukainen konserniohje on hyväksytty kunnassa ja yhtiöissä. Toteutunut.

Tavoitteet kuntaa edustaville henkilöille yhteisöjen kokouksissa

- Edustajien tulee raportoida kunnanjohtajalle/kunnanhallitukselle tytäryhteisön toiminnasta neljännesvuosittain. Käytäntö toimii ja yhtiöiden edustajat ovat vierailleet säännöllisesti kunnanhallituksessa, poikkeuksena kausiluoteisesti toimiva jäähalliyhtiö.

Tavoitteet kuntaa edustaville henkilöille yhteisöjen kokouksissa

- Edustajien tulee raportoida kunnanjohtajalle/kunnanhallitukselle tytäryhteisön toiminnasta neljännesvuosittain. Käytäntö toimii ja yhtiöiden edustajat ovat vierailleet säännöllisesti kunnanhallituksessa, poikkeuksena kausiluoteisesti toimiva jäähalliyhtiö.

Yhteiset tavoitteet tytäryhteisöille

- Takausprovisio 0,9 %, (joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12.) ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan huhtikuun loppuun mennessä kunnan lähettämän laskun perusteella. Toteutunut, Iitin Vuokratalot provisiota ei peritty tois-
taiseksi valokuituhankkeeseen liittyen.
- Tytäryhteisöt päivittävät strategiansa vuoden 2021 aikana. Toteutunut osin, työ kesken.

Tytäryhteisökohtaiset tavoitteet 2021

Iitin Vuokratalot Oy (omistusosuus 100 %)

Tavoite	Raportointi TP2021
Iitin vuokratalot Oy toteuttaa kiinteistöjen salkutuksen vuoden 2021 aikana.	Käynnistynyt, kesken.
Asuintalojen kuituverkkoon liittämishanke käynnistynyt.	Hanke toteutumassa suunnitelmien mukaan.

Kausalan Lämpö Oy (omistusosuus 100 %)

Tavoite	Raportointi TP2020
Moottoriurheilu- ja valmennuskeskuksen alueen ulkopuolisen vesihuollon toteutus maankäyttösopimuksen mukaisesti	Kymiringin alue on toteutunut maankäyttösopimuksen mukaisesti. Kymiring Oy:llä maankäyttösopimuksen mukaisesti infran toteuttamisvelvollisuus. Paineellinen vesi on tällä hetkellä rata-alueen tontin rajalla. Tästä eteenpäin jatkaminen vaatii rakentamista rata-alueen sisäpuolella (tonttijohto).
Arvioidaan vesi- ja lämpöliiketoiminnan kilpailukykyisyys ja uusinwestointien toteutustavat.	Kausalan Lämmön hinnoittelu on kustannustehokas sekä kaukolämmössä että vesihuollossa verrattuna samankokoisiin laitoihin. Uuden lämpölaitosinvestoinnin toteuttaminen on arviointiprosessissa ja eri vaihtoehtoja selvitetään edelleen.

Iitin Jäähalli Oy (omistusosuus 100 %)

Tavoite	Raportointi TP2021
Toiminnan saattaminen taloudellisesti kestäväälle ja korvaus- sekä uusininvestoinnit mahdollistavalle pohjalle.	Jäähallin käyttöaste 68,7 % josta yksityistä käyttöä 30,7 %. Yhtiön tulos 3 007,48 euroa. Taitoitti Oy fuusioitu yhtiöön, mikä on parantanut yhtiön kasatilannetta.

Taitolitti Oy (omistusosuus 100 %): Yhtiö fuusioitu 30.9.2021 Kiinteistö Oy Iitin Jäähallin kanssa. Yhtiö on näin lakanut.

Muissa yhteisöissä kunnan omistajalähtöiset tavoitteet kuntaa yhteisöissä edustaville henkilöille:

KymiRing Oy (omistusosuus 17,2 %) Osakemäärässä ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 2021 aikana. Iitin kunta on hyväksynyt esisopimuksen, mikä mahdollistaa yhtiön omistusosuudesta luopumisen osana yhtiön omistus- ja rahoitusjärjestelyjä.

1.7.4 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuoden 2021 aikana konsernirakenteessa tapahtui seuraavia muutoksia:

- Taitoitti Oy fuusioitui KOy Iitin Jäähalliin 30.9.2021

1.7.5 Arvio kuntakonsernin todennäköisestä taloudellisesta kehityksestä

Kuntakonsernin taloudellisessa kehityksessä ei arvioida tapahtuvan olennaisia muutoksia.

1.7.6 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja - vastuunjako konserniohjauksessa

- Valtuusto määrittää omistajapolitiikan tavoitteet vuosittain talousarviossa.
- Kunnanhallitus ohjaa yhdessä kunnanjohtajan kanssa konserniyhteisöjen toimintaa.
- Kunnanjohtaja käy toimitusjohtajien kanssa kehityskeskustelut vuosittain.
- Konserniohje ja Hyvä hallintotapa Iitin kuntakonsernissa-ohjeet hyväksytty tytäryhteisöissä

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

- Kunnanhallitus saa tilinpäätösinfon ennen Iitin Vuokratalot Oy:n ja Kausalan Lämpö Oy:n yhtiökokouksia
- Kunnanhallituksen puheenjohtaja käyttää kunnanhallituksen äänivaltaa.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

- Tytäryhteisöt raportoivat tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisen.
- Kuntayhtymistä Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymä alitti palvelusopimuksen mukaisen kustannustason.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

- Tytäryhteisöt raportoivat tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisen ja neljännesvuosiraporteissa talousarvionsa toteutuman.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

- Tytäryhteisöt (Iitin Vuokratalot Oy, Kausalan Lämpö Oy ja Koy Iitin Jäähalli) käyttävät kunnan palveluista puhelinliikennettä, atk-palveluita ja postitusta
- Iitin Vuokratalot Oy ja Koy Iitin Jäähalli käyttävät lisäksi maksuliikennettä ja kirjanpito palveluja.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytär- ja osakkuusyhtiöissä

- Tytäryhtiöt tekevät ennen vakuutusten kilpailutusta riskikartoituksen

1.7.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma (1 000 €) ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2021 (1 000 €)	2020 (1 000 €)
Toimintatuotot	32 216	28 707
Toimintakulut	-70 243	-65 802
Osuus osakkuusyritysten voitosta	10	2
Toimintakate	-38 017	-37 093
Verotulot	26 238	25 382
Valtionosuudet	18 041	19 607
Rahoitustuotot ja -kulut	56	-270
Korkotuotot	22	6
Muut rahoitustuotot	157	184
Korkokulut	-112	-136
Muut rahoituskulut	-12	-324
Vuosikate	6 318	7 626
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot	-2 871	-2 880
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	-7	0
Satunnaiset erät	0	32
Tilikauden tulos	3 441	4 778
Laskennallisen verovelan muutos	-76	0
Vähemmistöosuudet	0	-1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 364	4 777

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,9	43,6
Vuosikate/Poistot, %	220,1	264,9
Vuosikate, euroa/asukas	964	1 151
Asukasmäärä	6 557	6 625

Konsernin rahoituslaskelma (1 000 €) ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	2 021	2 020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 318	7 626
Satunnaiset erät	0	32
Tulorahoituksen korjauserät	-6	-32
Pakollisen varauksen käyttö		
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 852	-2 744
Rahoitusosuudet investointeihin	2 122	109
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 447	48
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 030	5 039
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-2	0
Antolainasaamisten vähennys	3	6
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 043	1
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 462	-2 518
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-566	490
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	48	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 515	-4 233
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-56	24
Vaihto-omaisuuden muutos	16	-178
Saamisten muutos	-1 354	22
Korottomien velkojen muutos	-121	-4 101
Rahoituksen rahavirta	-2 451	-6 254
Rahavarojen muutos	1 579	-1 215
Rahavarojen muutos	1 579	-1 215
Rahavarat 31.12.	7 744	6 145
Rahavarat 1.1.	6 165	7 360

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2 021	2 020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	9 182 301	6 399 592
Investointien tulorahoitus, %	70,4	267,3
Pääomamenojen tulorahoitus, %	87,8	148,0
Lainanhoitokate	2,5	2,9
Kassan riittävyys, pv	35	31
Asukasmäärä	6 557	6 625

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020	VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	41 764	42 180	OMA PÄÄOMA	28 469	25 019
Aineettomat hyödykkeet	832	1 111	Peruspääoma	23 053	23 053
Aineettomat oikeudet	15	9	Muut omat rahastot	183	184
Muut pitkävaikutteiset menot	816	1091	Ed. tilikausien yli-/alijäämä	1 868	-2 995
Ennakkomaksut	1	11	Tilikauden yli-/alijäämä	3 365	4 777
Aineelliset hyödykkeet	38 380	36 358			
Maa- ja vesialueet	4 473	4 498			
Rakennukset	23 254	22 027			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 647	2 769	VÄHEMMISTÖOSUUDET	21	21
Koneet ja kalusto	5 628	5 481			
Muut aineelliset hyödykkeet	42	54			
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 337	1 529			
Sijoitukset	2 552	4 710			
Osakkuusyhteisöosuudet	38	32			
Muut osakkeet ja osuudet	2 421	4 575	PAKOLLISET VARAUKSET	336	241
Muut lainasaamiset	16	18	Eläkevaraukset		
Muut saamiset	77	85	Muut pakolliset varaukset	336	241
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	79	31	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	316	324
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 053	9 802	VIERAS PÄÄOMA	25 753	26 408
			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	14 769	14 473
Vaihto-omaisuus	379	395	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 432	2 243
			Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 717	2 999
Saamiset	4 930	3 262	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	6 836	6 693
Pitkäaikaiset saamiset	273	238			
Lyhytaikaiset saamiset	4 657	3 024			
Rahoitusarvopaperit	2 819	2 001			
Rahat ja pankkisaamiset	4 924	4 145			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>54 896</u>	<u>52 013</u>	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>54 896</u>	<u>52 013</u>

Konsernitaseen tunnusluvut	2021	2020
Omavaraisuusaste, %	51,9	48,1
Laskennallinen lainanhoitokate	3,18	3,66
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	5 233	1 782
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / as	798	269
Lainakanta 31.12., 1 000 €	16 486	17 473
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	31 949 171	32 396 869
Lainat euroa/asukas	2 514	2 637
Lainat ja vuokravastuut/asukas	4 873	4 890
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	16	18
Asukasmäärä	6 557	6 625

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.8.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntal (410/2015) 115 §).

1.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä -tilille. Eräissä poikkeustapauksissa voidaan tilikauden tuloksesta tehdä sen ylittäviä siirtoja varauksiin tai tuloksesta riippumatta siirtää tuloutettuja varauksia tai rahastoja uudelleen taseeseen. Tästä syystä on lain tarkoitus tuloksen käsittelystä tulkittava laajemmin siten, että hallitus ottaa esityksensä kantaan kaikkiin tilikauden tuloksen jälkeen esitettäviin eriin, myös varauksen tai rahaston vähennykseen. Pääsääntönä tällöin on, että esityksessä varaus- ja rahastosiirrot yksilöidään ja esitetään bruttomääräisinä.

Pakollinen varaus ei ole tuloksenkäsittelyerä, vaan se on tehtävä tilikauden tuloksesta riippumatta silloin, kun velvoite sen tekemiseen on syntynyt. Pakolliset varaukset kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa mukaisesti kulueriin ennen tilikauden tulosta.

Kunnan tulos tilikaudelta 2021 on **2 915 123** euroa. Poistoeron vähennyksenä esitetään kirjattavaksi 69 829 euroa. Kunnan ylijäämä tilikaudelta 2021 on poistoerokirjauksen jälkeen **2 984 951** euroa.

Kunnanhallitus esittää, että vuoden 2021 ylijäämä siirretään taseen alijäämätilille.

Kunnalla on aiempien tilikausien jälkeen taseessaan ylijäämää 2 168 636 euroa. Tilikaudelta 2021 kirjattavan ylijäämän jälkeen kunnalle jää taseeseen ylijäämää 5 583 250 euroa.

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu 107 255 euroa ylijäämäiseksi.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 110 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (KuntaL 110 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110 §). Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutumisvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimielimet ja viran- tai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan toimintakertomuksen toteutumisvertailuosassa (KuntaL 115 §). Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista (KuntaL 121.2 §). Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu.

Toteutumisvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä.

2.2 Tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä: valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista (14 §), määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen (110 §) ja kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta (115 §)

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimelle myöntämä, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen määrätyn tehtävän suorittamiseksi tai hankkeen toteuttamiseksi. Kunnan ja kuntayhtymän rahankäyttö perustuu valtuuston myöntämään määrärahaan. Talousarviossa myös suoraan tuloslaskelma- ja rahoitusosaan merkittäviin menoihin on näin ollen osoitettava määrärahat. Vastaavasti suoraan tuloslaskelmaosaan ja rahoitusosaan merkittävät rahan lähteet ovat talousarviossa tuloarvioita.

Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimelle asettama tehtävä-, hanke- tai tulolajikohtainen tulotavoite.

Toteutumisvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuneet menot sekä tulot ja niiden erotus (toimintakate/netto). Alkuperäinen talousarvio ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset esitetään erikseen. Poikkeamana esitetään muutetun talousarvion ja toteutuman erotus. Toteutumisvertailussa tehdään selkoa merkittävien poikkeamien syistä.

Toteutumisvertailussa esitetään sekä budjetoidut että toteutuneet menot ja tulot bruttomääräisenä riippumatta siitä, onko sitovuus talousarviossa määritelty brutto- vai nettoperiaatteen mukaan. Valtuustoon näiden sitovat erät osoitetaan toteutumisvertailussa esimerkiksi varjostettuna, lihavoiden tai muulla havainnollisella tavalla.

Muutokset talousarvioon tulee tehdä talousarviovuoden aikana välittömästi, kun muutostarve on tiedossa. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan hyväksyä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksessä talousarviomuutoksia ei tule enää tehdä, vaan valtuuston tulee ottaa poikkeamiin kantaa tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä.

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan avulla. Talousarvion käyttötalousosassa valtuusto on asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen. Käyttötalousosan toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

Toimialakohtaisten tilinpäätöslukujen ilmoittaminen poikkeaa talousarviossa ilmoitetusta tavasta kuntien tilastointiuudistusten vuoksi. Poikkeamat syntyvät sisäisten erien erilaisesta kirjaamisesta. Aiemmin yleishallintoon sisällytetyt mm. palkkahallinnon ja työterveyshuollon kustannukset jaetaan varsinaisen palvelutuotannon kustannuspaikoille. Tulevat talousarviot laaditaan tämä huomioiden.

Käyttötalousosan tulosaluekohtainen tavoitteiden sekä määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisvertailu esitetään seuraavassa.

HALLINTOPALVELUT

Demokratiapalvelut

Toimielin: Useita

Tulosalueen tarkoitus:

Tähän tulosalueeseen on yhdistetty vaalit, tarkastustoimi, kunnanvaltuusto ja kunnanhallitus.

- Vaalien paikallinen toimeenpano
- Hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen (kuntalaki 121 §)
- Tilintarkastus (kuntalaki 123§)
- Kunnanvaltuuston toiminta
- Kunnanhallituksen kokoustoiminta, kunnanjohto

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Vuonna 2021 järjestetään kunnallisvaalit
- Tarkastuslautakunnan toiminta, tilintarkastuksen järjestäminen ja tilintarkastus.
- Kunnanvaltuuston toiminta, 6 kokousta tarpeen mukaan, seminaarit/iltakoulut 4
- Kunnanhallituksen 22 kokousta, 3 iltakoulua, jaostojen kokoukset
- Kokoukset järjestetään kokoussuunnitelman mukaisesti KVALT 3/kevät ja 3/syksy ja KHALL keskimäärin 2 kokousta/kk lukuun ottamatta heinäkuuta, jolloin ei kokouksia. Lisäksi seminaarit ja iltakoulut sekä varaukset kokouksille tarpeen vaatiessa.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Toimenpide/Mittari	Tavoitetaso 2021	Raportointi TP2021
Kehitämme kunnan johtamis- järjestelmää ja asetamme selkeät mitattavat tavoitteet kunnan johdolle, konserniyhteisöille ja omistuksiin.	Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välisen viestinnän parantaminen.	Sähköinen kokousjärjestelmä otettu käyttöön uuden valtuustokauden ensimmäisen 6 kk aikana.	Valtuutetuilla liitti.fi-sähköpostit. Kokouksissa käytössä Teams-sovellukset/ Toteutunut Sähköinen kokousjärjestelmä ei ole toteutunut ulkoisista syistä
Tasapainoinen talous	Talouden sopeuttamisohjelman valmistelu ja hyväksyminen.	Taloussuunnittelukausilla toteutetaan tasapainotusohjelma ja saavutetaan tasapainoinen talous.	Talouden toteutuksessa. Ylijäämäinen tilinpäätös, osin kunnasta riippumattomista syistä.
Kehitämme järjestelmällistä yhteistyötä ja kumppanuutta Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kanssa.	menot/asukas Palveluverkko- ja ratkaisut tehty	Pysytään palvelusopimuksen mukaisessa tasossa. Palvelutuotannon ratkaisut tehty yhteistyössä pitkäjänteisellä tavalla.	Palvelusopimuksen toteuma alittuu euromääräisesti. COVID19 pandemia pääsyynä. Kustannukset 3 967 €/ asukas*

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	(Raportointi)
Edunvalvonnassa valtatie 12 Tillola-Lahti välin peruskorjauksen kiirehtiminen	Yhteistyö jatkuu, ei vielä toteutuslistalla
Maakunnanvaihtumisesta johtuneet muutokset toteutuneet hallitusti ja sujuvasti	Toteutunut ja toteutus jatkuu.

*kaava sos. ja terv. huollon, erik. SH ja ympäristöterveyden laskutus / asukkaat vuoden lopussa

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	1 240		1 240	118 112	-116 872	9 525,2 %
Toimintamenot	-366 850		-366 850	-432 447	65 597	117,9 %
Toimintakate	-365 610		-365 610	-314 334	-51 276	86,0 %

Kehittämispalvelut

Toimielin: Kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

Kehittämispalvelujen tehtäväalue vastaa kaavoituksesta, tiedotuksesta ja markkinoinnista, elinkeinoelämän ja työllisyyden edistämisestä, matkailusta, kuntatason kehittämishankkeista, maaseutupalveluista, yleisneuvonnan neuvontapalveluista sekä yhteisöjen tukemisesta.

- Elinkeinopalveluissa yhteistyö Lahden seudun kehitys LADEC Oy:n kanssa
- Matkailupalveluissa yhteistyö Lahti Region Oy:n kanssa
- Kunnan oma kehittämistoiminta ja yhteistyö kehittämistoiminnassa, kaavoitus, elinkeinopalvelut ja projektit, työllistäminen ja tiedotus ja markkinointi
- Asiakaspalvelu kunnan palveluista kuntalaisille.
- Maaseutupalvelut yhteistoiminta-alueen puitteissa

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Yhteistyösopimukset LADEC ja LahtiRegion osakeyhtiöiden kanssa
- Kehittämisasiantuntija kunnan omassa organisaatiossa
- Asiakaspalvelua keskitetään kirjaston yhteyteen
- Maaseutuelinkeinoviranomaisen palvelut tuotetaan isäntäkuntamallilla ja isäntäkuntana toimii Orimattilan kaupunki. Iitin kunnantalolla toimii palvelupiste.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Toimenpide/Mittari	Tavoitetaso 2021	Raportointi TP2021
Pysäytämme väestön määrän laskun	Kehitämme kunnan markkinointiviestintää ja tuomme esiin littä ja sen erinomaista sijaintia.	Kuntaan muuttovoittoa	Ei toteutunut, muuttoliike lähes tasapainossa
Edistämme yritystoimintaa ja elinvoimaa	Reagoimme nopeasti ja positiivisesti yrittäjiltä tuleviin tarpeisiin. Ladecin ja LahtiRegionin tarjoamat palvelut yrittäjien saavutettavissa. Vaikutamme positiivisesti palvelutarjonnan kehitykseen litissä	Yrittäjien palaute maakunnan ykköstasoa valtakunnallisessa yrittäjäkyselyssä. Yrittäjät palvelujen piirissä aktiivisesti (käyttötilastot ja asiakastytyytyväisyys). Käynnistetään yksi uusi markkinointihanke.	Ei vertailutietoa saatavilla. Yrittäjäkysely toteutetaan 3 vuoden välein. Seuraava kysely keväällä 2022 Toteutunut, hyvällä tasolla. Yrityksen perustamisneuvonta kehittämiskohteena
Vähennämme työttömyyttä edelleen	Kehitämme työllisyyden hoitoa yhdessä yritysten ja yhdistysten kanssa. Pitkäaikaistyöttömien työllistäminen tai eläkeselvittelyt	Alenevat työttömyysprosentit kaikissa ryhmissä. Kunnan osuus työmarkkinatuesta laskenut edelliseen vuoteen nähden.	Raportointi ei täysin vertailukelpoinen Covid-19 pandemian aiheuttamien heilahteluiden vuoksi Työttömyys edellistä vuotta alemmalla tasolla. Työmarkkinatukiosuus kuitenkin kasvanut mm. yrittäjien johdosta.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut**Kehittäminen**

- Kunnan oman elinkeinotoimen resurssien määrittely tehty ja toimintaprosessit kuvattu.
- Kunta edesauttaa kehittämishankkeiden valmistelua ja toteuttamista yhteistyössä yrittäjien kanssa.

Kaavoitus

- Pienet vireille tulevat asemakaavamuutokset käsitelty 6–12 kk:n sisällä
- Kaavoitus ohjelma tarkennetaan, kesken

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)**Talousarvio ja sen toteutuminen**

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	66 500		66 500	49 824	16 676	74,9 %
Toimintamenot	-767 382		-767 382	-635 582	-131 800	82,8 %
Toimintakate	-700 882		-700 882	-585 758	-115 124	83,6 %

Poikkeamat:

Menot alittuneet, koska uusia kaavoitus hankkeita ei ole käynnistynyt. Myös monissa muissa toiminnoissa menot eivät ole toteutuneet Covid19-pandemian aiheuttamien palvelujen supistusten vuoksi.

Taustatietoja

Kehittämispalvelut tulosityksiköittäin		Talousarvio			Toteuma		
		tulot	menot	netto	tulot	menot	netto
140	Kaavoitus	5 000	-65 498	-60 498	8 202	-38 639	-30 437
141	Tiedotus ja markkinointi	0	-72 000	-72 000	0	-59 565	-59 565
142	Elinkeino- ja matkailupalvelut	6 000	-270 355	-264 355	8 773	-265 480	-265 707
143	Työllisyyden edistäminen	52 000	-182 089	-130 089	29 576	-107 117	-77 541
144	Maaseutupalvelut	3 500	-59 440	-55 940	3 274	-52 520	-49 246
149	Yhteisöjen tukeminen	0	-118 000	-118 000	0	-112 262	-112 262
	Yhteensä	66 500	-635 582	-585 758	49 824	-635 582	-585 758

Sisäiset palvelut

Toimielin: Kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

- Omalle organisaatiolle keskitetyt järjestetyt hallinto-, henkilöstöhallinto-, taloushallinto-, tietohallinto- ja toimistopalvelut sekä ruokahuolto- ja siivouspalvelut.

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Hallintopalvelujen tehtävänä on avustaa valtuustoa, kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa kunnan toimialojen ja konserniin kuuluvien yhteisöjen johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa.
- Henkilöstö-, talous- ja tietohallintopalvelut sekä toimistopalvelut tuottavat kunnan organisaation toiminnassaan tarvittavat palvelut tehokkaasti ja ajanmukaisesti.
- Ruokapalvelut tuottavat keskitetyt ateriat kunnan omiin varhaiskasvatus- ja perusopetustoimipaikkoihin sekä mahdollisuuksien mukaan myös kunnan eri tilaisuuksien kahvi- ja/tai ruokatarjoilua. Ruokapalveluiden taso ja ruuan laatu pidetään hyvänä ja suositusten mukaisena.
- Siivouspalvelut huolehtivat kunnan kiinteistöjen siisteydestä siivousmitoituksen mukaisesti.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Toimenpide/Mittari	Tavoitetaso 2021	Raportointi TP2021
Varmistetaan henkilöresurssien riittävyys/toimivuus osaamisen varmistamisella ja oikeudenmukaisella palkkauksella.	Koulutussuunnitelma Tehtävänkuvaukset ja TVA:t ajan tasalla	Koulutuksia toteutetaan suunnitellusti ja niihin saadaan korvausta työllisyysrahastolta. Tehtävänkuvaukset ja TVA ajan tasalla KVTES ja TS osalta. OVTES käynnistetty.	Koulutussuunnitelma valmisteltu vuodelle 2022 Tehtävänkuvauksen ja TVA:n ajantasaisuuden kesken KVTES:n ja TS:n osalta. OVTES ei aloitettu.
Taloustiedon tuottamista päätöksenteon tueksi kehitetään	Automaattinen raportointi käytössä Kyllä/ei	Talousraportointi monipuolista ja automaattista, tuottaa tarvittavat tiedot omasta toiminnasta ja vertailutietoa päätöksenteon tueksi.	Raportointia kehitetty, Automatisaatiota lisääntymässä ja käytössä 1/2022 alkaen. Mm. Vertikal-tietokannat ja MDI-kuntakortti.
Siivouspalvelujen toimintavarmuuden ylläpito tehtäväkiertoa lisäämällä, toiminta mitoituksen edellyttämällä henkilömitoituksella.	Mitoituksen seuranta	Siivouspalvelut tuotetaan laadukkaasti ajantasaisen mitoituksen määrittämällä tasolla ja budjetilla.	Mitoitukset päivitetty ja käytöön otettu. Mitoitusten tarkastelua jatketaan käytännön kokemusten perusteella.
Ruokapalvelujen tuottaminen hyväksyttyihin ruokapalvelulinjauksiin pohjautuen. Yhteistyön parantaminen koulujen ja päiväkotien kanssa VRN oppaitten mukaisesti	Ruokapalvelulinjaukset päivitetty ja julkaistu Intrassa. Keittiöiden mitoitusseuranta.	Ruokapalvelut tuotetaan laadukkaasti ja kustannustehokkaasti hyväksyttyihin ruokapalvelulinjauksiin pohjautuen ajantasaisella mitoituksella.	VRN:n oppaat käytössä. Yhteistyö Päijät-Hämeen kuntien kanssa käynnistynyt mm. ruokakasvatushankkeen puitteissa.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut**Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)**

Tavoite	Raportointi TP2021
Suoritehinta: 2,41 euroa, kun suoritettavoite on 286 678	200 577 suoritetta, a' 3,91 €
Siivouskulut siivousneliötä kohden kuukaudessa: 1,79 euroa.	siivouskulut/ m2 1,78 €

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	2 326 737		2 143 984	2 602 383	-458 399	121,4 %
Toimintamenot	-3 250 265		-3 039 810	-2 715 133	-324 677	89,3 %
Toimintakate	-923 528		-895 826	-112 751	-783 075	12,6 %

Poikkeamat:

Covid19-pandemiasta johtuen mm. ruokapalvelujen suoritteiden määrä on alittunut, mutta kustannukset ylittyneet, mikä vaikuttaa suoritehintaan nostavasti.

Taustatiedot:

Suoritteet	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021
ateriat	238 000	236 980	240 376	241 595	240 055	206 602	200 577
siivousneliöt	22 540	22 540	22 540	22 540	22 540	22 540	22 540
Suoritteet, €/suorite							
ateriat	2,92	2,89	2,99	2,98	3,22	3,56	3,91
siivousneliöt	1,90	1,79	1,68	1,73	2,01	1,89	1,78

PERUSTURVAPALVELUT

Sosiaalipalvelut ja perusterveydenhuolto

Toimielin: kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

Tähän on yhdistetty perusturvapalvelujen hallinto ja työmarkkinatuen kuntaosuus on siirretty yhtymältä

- Hallinto sekä kunnalle kuuluvia hyvinvointia- ja terveyden edistämistä koskevia tehtäviä
- Tehtävänä on omalta osaltaan valmistella ja toteuttaa valtuustokausittain laadittavaa Päijät-Hämeen alueen yhteistä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelmaa
- Lakisääteiset kunnalliset sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut
- Tulosalue sisältää myös eläkemenoperusteisia ja varhe-maksuja

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Iitin kunnalle sosiaali- ja perusterveydenhuollon palvelut tuottaa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä.

Strategiasta johdetut toimielimen tavoitteet (pitkäaikaväli):

- Hyvinvointikuntayhtymän yhtymän kustannuskehityksen hillintä.
- Sote-keskus palvelut keskitetty terveysasemalle

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot						
Toimintamenot	-17 864 401		-17 864 401	-16 949 094	-915 307	94,9 %
Toimintakate	-17 864 401		-17 864 401	-16 949 094	-915 307	94,9 %

Poikkeamat:

Sosiaalipalvelujen ja perusterveydenhuollon tulosalue alittui 915 307 eurolla toteuman ollessa 94,9 prosenttia. Merkittävin vaikuttava tekijä vaikuttaa olevan kiireettömän hoidon supistukset COVID19-pandemiasta johtuen.

Tulosalueen taustat

Kunnan osuus työmarkkinatukeen oli talousarviossa 350 000 euroa ja työmarkkinatuen määrä oli vuonna 2021 yhteensä 394 936 euroa.

Työmarkkinatuen jakautuminen

300-499pv				500-999pv			yli1000pv		
	Saajat	Korvatut päivät	Kunnan osuus €	Saajat	Korvatut päivät	Kunnan osuus €	Saajat	Korvatut päivät	Kunnan osuus €
2020	232	4 662	83 055	197	3 939	70 837	460	9 610	230 868
2021	237	5071	85 741	234	4 896	83 380	456	9 743	225 713
muutos			2 686			12 543			-5 155

IITTI	Yhtymän TP
Peruspalvelut	-16 197 194

Erikoissairaanhoito

Toimielin: kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

- erikoissairaanhoidon palvelut lainsäädännön mukaisesti

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä yhtymän kanssa solmitun palvelusopimuksen mukaisesti

Strategiasta johdetut toimielimen tavoitteet (pitkäaikaväli):

- Hyvinvointikuntayhtymän yhtymän kustannuskehityksen hillintä.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot						
Toimintamenot	-9 668 885		-9 668 885	-9 375 006	-293 879	97,0 %
Toimintakate	-9 668 885		-9 668 885	-9 375 006	-293 879	97,0 %

Poikkeamat:

Erikoissairaanhoidon tulosalue alittui 293 879 euroa toteuman ollessa 97 prosenttia. Merkittävin vaikuttava tekijä vaikuttaa olevan kiireettömän hoidon supistukset COVID19-pandemiasta johtuen. Lisäksi mukana on ensihoitokeskuksen laskutuksen oikaisua 318 000 euroa vuodelta 2018.

IITTI	Yhtymän TP
Erikoissairaanhoito	-8 191 238
Päivystyskeskus	-1 042 878
Ensihoitokeskus	-426 621

SIVISTYSPALVELUT

Koulutuspalvelut

Toimielin: Koulutuslautakunta 31.7.2021 asti, Kunnanhallitus 1.8.2021 alkaen

Tulosalueen tarkoitus:

- **Koulutoimen hallinto** vastaa sivistyspalveluiden päävastuualueen toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä ja toimintaedellytysten ylläpidosta sekä niihin liittyvien hallintopalveluiden hoitamisesta.
- **Perusopetuksen** tarkoituksena on järjestää kunnassa asuville oppivelvollisille perusopetusta, erityisopetusta sekä vapaaehtoista iltapäivätoimintaa. Kunta järjestää opetuksen itse tai yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa tai ostamalla palvelua muilta opetuksen järjestäjiltä.
- Iitin lukio on yleissivistävä oppilaitos, joka jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. **Lukiokoulutuksen** tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys, jossa annetaan myös yrittäjyyskasvatusta.
- **Kansalaisopisto** antaa omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi pohjautuvaa vapaan sivistystyön mukaista koulutusta.
- Lisäksi tehtävänä Joukkoliikennelain (13.11.2009/869) mukaisen kunnan hankkiman **joukkoliikenteen** koordinoiminen, suunnittelu ja järjestäminen Iitin kunnassa.

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Sen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden ja se on maksutonta. Perusopetuksen toimipaikat ovat 1–6 luokille Haapa-Kimolan koulu, Kausalan koulu ja Vuolenkosken koulu sekä 7-9 luokille Iitin yläkoulu. Erityisopetus on keskitetty erityisopetusyksikköön, Kausan kouluun, joka toimii hajautetusti useassa toimipisteessä.
- Iitin lukion ensisijainen tehtävä on antaa opiskelijoille ne tiedot ja taidot, joita edellytetään ylioppilastutkintoa edellyttäviin jatko-opintoihin pyrittäessä. Iitin lukio palvelee kaikkia oman kunnan ja muista kunnista Iittiin hakeutuvia lukio-opiskelijoita.
- Kansalaisopisto tarjoaa elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Kurssimäärä on noin n. 1850 tuntia opetusta. Tuntimäärä on mitoitettu kunnan säästötavoitteiden mukaiseksi.
- Iitti ostaa taiteen perusopetusta oppilaspaikkana Pohjois-Kymen musiikkiopisto ja Heinolan musiikkiopisto.
- Iitin kunta ja ELY-keskus ovat tehneet sopimuksen ELY-keskuksen järjestämän joukkoliikenteen, kunnan henkilökuljetusten ja kunnan järjestämän täydentävän joukkoliikenteen muodostamasta kokonaisuudesta. Tulosalue vastaa sopimuksen mukaisesta yhteistyöstä ja joukkoliikenteen järjestämisestä Iitin kunnan osalta.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkä aikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2021	Raportointi 2021
Kuntalaisten koulutuspalvelut järjestetään tulosalueella lain ja talouden antamissa puitteissa mahdollisimman laadukkaasti	- perusopetuksen laatukriteerit Päijät-Hämeen yhteinen varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen opas	- perusopetuksen laatukriteereitä noudatetaan Perusopetuksen valtakunnalliset laatukriteerit 2012 ohjaavat perusopetusta. Päijät-Hämeen seudullisia laatukriteereitä työstetään seudullisissa ryhmissä ja ne jalkautetaan Iittiin.	- Perusopetuksen laatukriteereiden noudattaminen johtamisessa, ip-toiminnassa, kodin ja koulun yhteistyössä on ollut onnistunutta. Haasteita on aiheuttanut oppilashuolto, tieto- ja viestintäteknologian keskusjohtoinen hallinta ja taloudellisten resurssien kaventuminen.

Kansalaisopisto edistää väestön hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta sekä uudistaa koulutusohjelmaansa	Laatukortit käytössä vuonna 2021. CAF-it-searviointiin tutustuminen kesään 2021 loppuun mennessä.	Kuntalaisilta kysytään säännöllisesti palveluiden käytöstä ja laadusta.	- Kouluterveys-kyselyjen tulokset ovat ohjanneet suunnittelua.
	Kuntalaispalaute, asiakastyytyväisyyskyselyt	Toimintaa kehitetään valtakunnallisten (KARVI), alueellisten (LAPE, LAVA) ja kunnallisten (työsuunnitelmat, asiakastyytyväisyyskyselyt) arviointien sekä saadun palautteen perusteella.	
	Perusopetuksen arvioinnit		
	Jatko-opiskelupaikan saaneet	Kaikki oppilaat saavat jatko-opiskelupaikan tai työllistyvät perusopetuksen tai lukio-opetuksen jälkeen.	- Oppilaat ovat sijoittuneet jatko-opintoihin hyvin
	Oppilaskohtaiset kustannukset	Oppilaskohtaiset kustannukset pysyvät edellisen vuoden tasolla.	- Oppilaskohtaiset kustannukset ovat nousseet viimeisinä vuosina. Syynä on erityisen tuen tarpeen lisääntyminen
	Opetustuntien määrä	Opetustuntien määrää seurataan kriittisesti.	Kansalaisopiston kevätlukukauden 2021 lähiopetus-tunnit jouduttiin perumaan koronarojoitusten vuoksi. Joitakin liikuntatunteja kyettiin pitämään etänä.
	Kurssikokonaisuuden uudistaminen ja monipuolistaminen	Kansalaisopisto tarjoaa entistä monipuolisemmin toimintamahdollisuuksia kuntalaisille. Kurseja on päivitetty lv. 2020-2021.	
	Lyhytkurssien määrä	Lyhytkurssien ja luentojen määrää lisätään suhteessa pitkiin kursseihin. Määrää lisätty lv. 2020-2021.	Syyslukukausi 2021 kyettiin viemään läpi suunnitellun opetusohjelman mukaisesti.
	Laatuarvioinnin käynnistäminen	Kansalaisopistolla otetaan käyttöön esimerkiksi CAF-laatuarviointi. Piti aloittaa jo keväällä 2020, mutta jäi koronan vuoksi.	Koronan vuoksi CAF-laatuarviointi jäi aloittamatta.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2021

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)

Tavoite	Raportointi TP2021
Koulukuljetuskustannukset laskevat vuoden 2021 aikana	Koulukyytien kuljetuskustannukset eivät laskeneet, koska syksystä alkaen koulukyytien tarjonnassa tapahtui muutoksia.
Asiointi- ja palveluliikennettä pyritään järjestämään niin, että se tavoittaa mahdollisimman monta palvelun tarvitsijaa, kaikki ikäluokat huomioon ottaen.	Asiointi- ja palveluliikennettä onnistuttiin kehittämään, mutta kaikilta osin ei tavoitteisiin päästy
litin lukion oppilasmäärä nousee, koska ulkopaikkakuntalaisten määrän toivotaan lisääntyvän. Lähiseutujen lukioden lopettamisen vuoksi.	litin oppilasmäärä on noussut merkittävästi, koska ulkopaikkakuntalaisia on tullut litin lukioon.
Opetus- ja kasvatushenkilöstön työhyvinvointia tuetaan	Opetus- ja kasvatushenkilöstön mahdollisuuksia koulutustilaisuuksiin on tarjottu aiempaa enemmän. Sen myötä työhyvinvointia on pystytty tukemaan

Talousarvio 2021 ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	778 835		778 835	861 725	-82 890	110,6 %
Toimintamenot	-8 123 392		-8 123 392	-8 215 253	91 861	101,1 %
Toimintakate	-7 344 557		-7 344 557	-7 353 528	8 971	100,1 %

Poikkeamat:

Tunnus	Nimi ja kuvaus		2020	2021	2022	2023
Päättyneet hankkeet:						
1250	Korona-avustus ajalla 1.8.2020 – 31.12.2021	Tulot	37 364			
		Menot		29 046		
		Netto		8 317		
1252	Virtaa tutortoimintaan ajalla 1.1.2020 – 31.7.2021	Tulot	7 887	6 000		
		Menot	1 887	2 200		
		Netto	6 000	3 800		
Alkaneet hankkeet:						
1251	Esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen 1.1.2021 –	Tulot	35 000			
		Menot		32 227		
		Netto		2 773		
1249	Kerhotoiminnan kehittäminen 1.1.2021 -	Tulot	6 000			
		Menot		8 955		
		Netto		- 2 955		

Tulosalueen tausta-aineistot: taulukot ja kuvat

Perusopetus	TP2019	TP2020	Ta2021	TP2021
Henkilöstömäärä per 31.12				
Vakinaiset opettajat (osa yhteisiä lukion kanssa)	41	41	47	47
Määräaikaiset opettajat (osa yhteisiä lukion kanssa)	10	11	10	5
Vak. koulunkäynninohjaajat	9	10	9	11
Ma. koulunkäynninohjaajat	9	12	7	11
Yhteensä	69	74	73	74

Suoritteet	TP2019	TP2020	Ta2021	TP2021
Perusopetuksen oppilaat 20.9.*	652	652	660	638
Opetustunnit/viikko	1173	1232	1232	1230
tunteja/oppilas	1,79	1,89	1,88	1,93

*Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän raportit

OPPILASTILASTO 20.9.2021 JA VUOSINA 2014 - 2019 SYNTYNEET KOULUPIIREITTÄIN

10/2021 VRK:n mukaan

	synt. vuosi															
KOULU	2019	2018	2017	2016	2015	2014	1. lk	2. lk	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk	7. lk	8. lk	9. lk	YHT
Haapakimola	5	11	3	6	8	5	10	16	8	9	7	6				56
Kausala	30	40	51	43	50	56	51	51	44	42	48	55				291
Vuolencoski	6	4	5	8	10	3	3	10	8	5	6	11				43
Alakoulu	41	55	59	57	68	64	64	77	60	56	61	72				390
Kausa									6	4	4	11	4	6	9	44
Yläkoulu													58	84	69	211
Perusopetus																
Esiopetus						68										68
Perusopetus ja esiopetus yht																713
Lukiokoulutus																107
KOK. OPPI-LAS-MÄÄRÄ	2020–2021	2021–2022	2022–2023	2023–2024	2024–2025	2025–2026	2026–2027	sekä Kouvolan (ent. Jaalan) Kimolan alueelta tulevat oppilaat								
Haapakimola	56	55	56	53	48	43	38									
Kausala	291	292	294	295	302	291	270									
Vuolencoski	43	35	39	42	39	33	36									
Alakoulu	390	382	389	390	389	367	344									
Kausa	44	44	44	44	43	44	43									
Yläkoulu	211	214	191	189	177	193	201									
Perusopetus vht.	645	640	624	623	609	604	588									

Menot kouluittain Perusopetus	Talousarvio + muutokset	Vuoden alusta	Jäljellä	Tot%	Ed. vuoden toteuma
Haapa-Kimolan koulu	-533 615	-543 697	10 082	101,9	-513 082
Kausalan koulu	-1 891 414	-1 806 408	-85 006	95,5	-1 565 141
*Annalan koulu	-600	-65 119	64 519	10 853,2	-47 540
*Pihapolun koulu	-40 374	-96 453	56 079	238,9	-89 955
Vuolentosken koulu	-383 242	-416 207	32 965	108,6	-339 974
Kausan koulu	-899 780	-718 506	-181 274	79,9	-666 895
Yläkoulu	-2 068 600	-2 258 142	189 542	109,2	-2 163 122
Koulut/erittelemättömät	172 476	275 001	-102 525	159,4	162 619

*Erityisopetusyksikön Kausan koulun lastensuojeluyksiköt

Menot €/oppilas	
Koulu	Menot €/oppilas
Haapa-Kimolan koulu	-9 709
Kausalan koulu	-6 208
Vuolentosken koulu	-9 679
Kausan koulu	-20 002
Yläkoulu	-10 702
Koko perusopetus	-9 154

Lukiokoulutus				
Henkilöstömäärä per 31.12	TP2019	TP2020	TA2021	TP2021
Vakinaiset (osa yhteisiä perusopetuksen kanssa)	17	10	17	10
Määräaikaiset (osa yhteisiä perusopetuksen kanssa)				
Yhteensä	17	17	17	10
Suoritteet	TP2019	TP2020	Ta2021	TP2021
opiskelijat 20.9.	73	100	92	107
kurssimäärä	250	250	250	250
kurssia/opiskelija	3,4	2,5	2,7	2,3

€/suorite	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021**
euroa/opiskelija	12 957	16 269	14 393	n. 11 800
opetuskustannus/oppilas*	9 217	11 670	10 470	n. 8 800

* Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän raportit, sis. vain opetuksen kulut (palkat, muut kulut)

** Arvioitu TA-toteutumisvertailun tiedoista. OPH julkaisee ko. tiedot syksyllä 2022. Kasvanut oppilasmäärä selittää yksikkökustannuksen aleneman.

Tunnus	Nimi ja kuvaus		2020	2021	2022	2023
Päättäneet hankkeet:						
1254	litin lukion oppimisen tuen hanke ajalla 15.9.2020 – 31.7.2021.	Tulot	6 650	6 500		
		Menot	150	7 204		
		Netto	6 500	-704		
Alkaneet hankkeet:						
1259	DIGIDEMO- Digitaalisen lukion laaja-alaisen osaamisen ja demokratiakulttuurin kehitt. osaamisympäristö ajalla 18.9.2020 – 31.7.2022	Tulot	59 400	40 000		
		Menot	19 400	44 060		
		Netto	40 000	-4 060		

Kansalaisopisto

litin kansalaisopistossa opiskelee vuosittain n. 1000 kurssilaista, ja osallistujia kursseilla on yhteensä n. 1500–1700. Osallistumismääriä pyrittiin lv. 2019–2020 aikana lisäämään opintokorttikokeilulla, mutta opintokortista luovuttiin lv. 2020–2021 osana kunnan säästötoimia. Kansalaisopiston rehtori on virkavapaalla 29.4.2022 asti. Ajalla 1.6.2021 – 29.4.2022 rehtorin tehtäviä hoitaa oman viran ohessa litin kunnan sivistystoimenjohtaja. Asiakaspalvelun hoitaa mää-
räaikainen palvelusihteeri 1.6.2021 – 29.4.2022. Kansalaisopiston henkilöstöön kuuluu myös tuntiopettajia toteutuneiden kurssien mukaan, keskimäärin noin 40.

Suoritteet	TP2019	Ta2021	TP2021
opetuskurssien määrä	205	220	180
oppituntien määrä	4 480	4 500	2 194*
opiskelijamäärä	1 785	1 850	897*

*koronarajoitusten vuoksi jouduttiin kevätlukukauden 2021 lähikurssit perumaan,

osa liikuntakursseista kyettiin kuitenkin pitämään etänä

Avustukset	kokonaisrahoitus/ myönnetty rahoitus €
Vapaan sivistystyön opintoseteliavustus	Haetaan 2500 /myönnetty 1500

Varhaiskasvatus

Toimielin: Koulutuslautakunta 31.7.2021 asti, Kunnanhallitus 1.8.2021 alkaen

Tulosalueen tarkoitus:

- Tulosalueen tarkoituksena on järjestää kunnassa asuville lapsille varhaiskasvatusta ja lakisääteistä päivähoidtoa sekä maksutonta esiopetusta oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna ja varhennettua esiopetusta pidentetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille koulun toimintapäivien mukaisesti.

Palvelusuunnitelma:

- litin varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Varhaiskasvatus työskentelee yhdessä lapsen vanhempien kanssa lapsen parhaaksi.
- Varhaiskasvatusta toteutetaan litin kunnassa kysynnän ja talousarvion antamissa raameissa päiväkodeissa. Palvelupisteinä ovat päiväkodit Peltola ja Pikku-Vieteri (vuorohoito) Kausalassa ja päiväkotit Nuppula Vuolenkoskella. Kunta myöntää yksityisen hoidon tuen kuntalaisää yksityisen päivähoitoon asiakkaille. Perhepäivähoitoa litissä on mahdollista saada vain yksityisen palveluntuottajan kautta.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2021	Raportointi TP 2021
Varhaiskasvatus järjestetään tulosalueella varhaiskasvatustilain määräämissä puitteissa kustannustehokkaasti, tuloksellisesti ja laadukkaasti	- kuntalaispalaute - arvioinnit - henkilöstön täydennyskoulutukset - päiväkodin mitoitukset	- systemaattinen palautteen ja mielipiteiden kysyminen ajankohtaisiin asioihin ja saadun tiedon aktiivinen hyödyntäminen - toiminnan kehittäminen valtakunnallisten, alueellisten ja kunnallisten arviointien (asiakastytytyväisyyskyselyt, henkilöstökyselyt) sekä saadun palautteen perusteella - laadimme varhaiskasvatuksen koulutussuunnitelman - laadimme täydennyskoulutuskalenterin - päiväkodeissa on oltava lainmukainen määrä henkilöstöä	- varhaiskasvatusta toteutettiin vallitsevan koronatilanteen ja tavoitteiden mukaisesti ja yksittäisiin kuntalais- palautteisiin on vastattu ja lisäksi käyty neuvotteluja ja toimintaa arvioitu palautteen perusteella. Laissa 1.8.2020 alk. mahdollisuus tehdä muistutus tai kantelu toiminnasta, mutta näitä ei tullut. Henkilöstö ei käyttänyt henkilöstön ilmoitusvelvollisuus- lomaketta (laissa 1.8.2020 alkaen). - koulutussuunnitelma on laadittu, mutta ei toteutettu resurssien puutteen ja koronan vuoksi - täydennyskoulutus-kalenteria ei ole laadittu - toteutunut osittain
litin kunnassa toteutetaan yksilöllistä ja lapsilähtöistä varhaiskasvatusta	- jokaisella lapsella on henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jota toteutetaan yhteistyössä vanhempien kanssa	- lapsen varhaiskasvatussuunnitelma käydään läpi huoltajien kanssa 1-2 kertaa toimikauden aikana	- toteutunut
Varhaisen tuen tarve tunnistetaan ja järjestetään tukea varhaiskasvatuksen aikana	- 3- ja 5-vuotiaiden ikäkausikartoitukset - tehostetun ja erityisen tuen tarvisijoiden	- ikäkausikartoitukset toteutetaan ja tukea järjestetään tarvittaessa - osa-aikaisen	- ikäkausikartoitukset toteutuneet - osa-aikaisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan

	määrä /annetun tuen määrä	varhaiskasvatuksen erityisopettajan palkkaaminen	palkkaaminen ei toteutunut - tarvittaessa lapsi on nostettu tehostettuun tai erityiseen tukeen
Perheiden mahdollisuus valita yksityinen tai kunnallinen päivähoito	- yksityisen palvelututannon määrä - mahdollisuus valita palveluntuottaja myös toisesta kunnasta	jokaisessa palveluohjauksen keskustelussa kerrotaan mahdollisuudesta valita yksityinen palveluntuottaja	- toteutunut

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2021
litin varhaiskasvatus on haluttu työpaikka.	Kaikkiin avoimina olleisiin toimiin ei saatu rekrytointia vakinaista henkilöstöä.
litin varhaiskasvatus parantaa tiedottamista, yhteistyötä ja lisää osallisuutta	litin varhaiskasvatuksesta lähetettiin 18 tiedotetta vanhemmille vuoden 2021 aikana. Moniammatillinen yhteistyö toteutui tarpeen mukaisesti. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyöryhmä kokoontui. Vanhempainryhmä ei pystynyt aloittamaan koronasta johtuen. Lasten mahdollisuutta osallisuuteen toteutettiin keskustelemalla lasten kanssa.

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)

Tavoite	Raportointi TP2021
litin kunnan päivitettyä varhaiskasvatussuunnitelmaa toteutetaan varhaiskasvatuksessa	Toteutunut
Varhaiskasvatuksen toimintamallien jatkuva pohdinta jatkuu yhteistyöryhmässä, johon kuuluvat vanhemmat, varhaiskasvatuksen työntekijät, päättäjät, esimiehet	Pikku-Vieterin toiminnallinen ryhmä muuttunut vanhempainryhmäksi (toiminta päättynyt 31.7.2020). Vanhempainryhmän aloitus siirtyy keväeseen 2022 koronatilanteesta johtuen.
Opetus- ja kasvatushenkilöstön työnhyvinvointia tuetaan	Ainoat tukitoimet olivat Tyky-setelit

Talousarvio 2021 ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	262 930		262 930	284 933	-22 003	108,4 %
Toimintamenot	- 3 152 876	-224 000	-3 376 876	-3 534 828	157 952	104,7 %
Toimintakate	-3 113 946		-3 113 946	-3 249 895	135 949	104,4 %

Poikkeamat: koronapandemiasta johtuneiden sairauspoissaolojen aiheuttama sijaisten tarve, vakituisten henkilöstön osa-aikatyön ja vuorohoidon aiheuttama sijaisten tarve, lapsimäärän kasvu, hoitoajat ja päiväkotien aukioloajat pidentyneet

Tulosalueen perustelut

Henkilöstömäärä per 31.12.	TP2019	TP2020	Ta2021	TP2021
Vakinaiset	40	36	38	39
Määräaikaiset	14	6	9	9
Yhteensä	54	42	47	48

Suoritteet	TP2019	TP2020	Ta2021	TP2021
Lapsia kokopäivähoidossa	175	171	160	182
Lapsia osapäivähoidossa	64	51	55	51
Esiopetuksessa (20.9.)	79	67	67	68
Hoitopäiviä yht. (kokopäivä)	30 067	24 739	27 270	30 754
Hoitopäiviä yht. (osapäivä)	8 259	5 304	8 100	6 188
Lapsia yksityisessä hoidossa	32	32	40	22

Tunnus	Nimi ja kuvaus	2020	2021	2022	2023
Päätyneet hankkeet:					
1258	Seudullinen hanke: Kieliporeita eskarilaisille Hankkeen tavoitteena on vahvistaa monipuolisten kielivalintojen toteutumista perusopetuksessa. Aika: 10.12.2019-31.8.2021 Lahti koordinoi (35 000 €). liitti laskuttaa Lahtea kuluista.	Tulot Menot Netto	0 745 -745		
1257	Seudullinen hanke: Näkyväksi Hyvinvointia edistävät oppimisympäristöt. Aika 26.4.2019-31.7.2021. Lahti koordinoi. litin omavastuu 407 €.	Tulot Menot Netto			
Alkaneet hankkeet:					
	Seudullinen hanke, Lahti koordinoi: Oppimisen tuen ja inklusion kehittäminen varhaiskasvatuksessa ajalla 1.6.2021 - 31.12.2022. Omarahoitusosuus veloitettu.	Tulot Menot Netto	0 1 432 -1 432		
	Seudullinen KOKOAVA-hanke 1.5.2021 – 31.12.2022. Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. litin kunnan alakouluista mukana Kausala ja Haapa-Kimola.	Tulot Menot Netto			
1253	Korona-avustus 2 ajalle 6.9.2021 – 31.12.2022. Avustusta myönnetty yhteensä 55 000 €, varhaiskasvatus 50 % ja perusopetus 50 %.	Tulot Menot Netto	6 300 0 6 300	21 200	

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Toimielin: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 31.7.2021 asti, Kunnanhallitus 1.8.2021 alkaen

Tulosalueen tarkoitus:

Kirjaston tehtävänä on:

1. tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
2. ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
3. edistää lukemista ja kirjallisuutta;
4. tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
5. tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
6. edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa.

Laadukkailla ja kattavilla kirjasto- ja kulttuuripalveluilla on suuri merkitys kuntalaisten hyvinvoinnille ja kunnan elinvoimaisuudelle

Palvelusuunnitelma:

litin kunnan kirjasto- ja kulttuuripalveluihin kuuluvat kokonaisuudessaan kirjastopalvelut, yleinen kulttuuritoiminta, museopalvelut sekä Kirkonkylän kylätalon näyttely- ja kesäkahvilatoiminta.

Toimipisteinä kirjastopalveluilla on pääkirjasto ja kirjastoauto. Kulttuuripalvelujen toimipisteinä ovat Kirkonkylän Kylätalo, litin kotiseutumuseo ja Karralan kylätalo.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2021	TP 2021
Kirjasto tukee ja edistää kuntalaisten monipuolisia lukutaitoja ja digiosaamista antaen kuntalaisille yhdenvertaiset mahdollisuudet toimia ja osallistua digiyhteiskunnassa.	Kirjasto antaa mahdollisuudet sähköiseen asiointiin ja tarjoaa tähän asianmukaiset välineet ja ohjausta.	Tarkoituksenmukaiset ja toimivat laitteet sähköiseen asiointiin. Säännölliset digiopastukset.	Vuoden 2020 aikana kaksi kirjaston neljästä asiakaskoneesta meni käyttökelvottomaksi ja uusia ei saatu tilalle. Koronarojoitusten ja omatoimikirjaston sulkuajan vuoksi sähköiseen asiointiin pystyttiin tarjoamaan mahdollisuus vain rajoitetusti. Digiopastukset peruttiin koronatilanteen vuoksi mutta niitä päästiin järjestämään marras-joulukuussa 2 tapahtumaa.
Kirjasto panostaa erityisesti lasten ja nuorten palveluihin.	Tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten määrä ja kävijämäärät sekä asiakaspalaute.	Yhteistyö sidosryhmien kanssa erityisesti tapahtumajärjestämisessä. Koulu- ja päiväkotiyhteistyön lisääminen ja monipuolistaminen. Lasten ja nuorten aineistoon panostaminen.	Kirjaston järjestämiä tapahtumia yhteensä 70. Kirjavinkkauksia 8. Kirjastonhoitaja kävi Kausalan koulun IP-kerhossa pitämässä satuhetkeä tiistaisin, toteutui 25 kertaa. Uudelle kunnantalolle siirtyneet Kausan koulun oppilaat aloittivat torstaitset vierailut kirjastolla marraskuussa.
Kirjasto ”kansakunnan olohuoneeksi” ja sen tilojen ja kalusteiden päivittäminen nykypäivän tarpeisiin kirjastolain mukaisesti. Kirjastolaki edellyttää tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Aineisto- ja palvelumuotojen muutuksessa tilojen muunneltavuus on entistä tärkeämpää. Esteetömyys.	Kirjastolaki, AVI:n valtakunnallinen arviointi ja toimenpidesuositukseset.		Nuoriso-ohjaajan kanssa yhteistyössä järjestettiin 16 tapahtumaa (ml. monitoimipäivät). Yksityiset perhepäivähoitajat pitivät kirjastolla ympäristöviikon askartelupajan sekä joulukuussa taidenäyttelyn. Suuri osa tapahtumista ja

			ryhmäkäynneistä peruttiin koronarajoitusten vuoksi. Lasten ja nuorten aineistoa ei hankittu edellisvuotta enemmän mutta niiden lainaus nousi n. 20 %. Kunnan palvelupiste siirtyi kirjastolle. Toteutuneita hankintoja: sähköpöydät kirjaston henkilökunnan työhuoneeseen sekä litin lukion kuvataiteen opiskelijoilta seinämaalaus sa-tuhuoneeseen. Talousarvion raameihin ei mah-tunut kirjaston kirjahyllyjen uu-siminen eikä kirjaston ulko-ovi / tuulikaapin muuttaminen es-teettömäksi.
Kirjastopalveluita tar-jotaan myös haja-asu-tusalueilla. Panostetaan hakeutu-viin/liikkuviin palve-luihin. Kuntalaisten osallista-minen kirjastopalve-lujen osalta. Viestintään panosta-minen. Kirjaston vies-tintä varmistaa osal-taan palvelujen tasa-vertaisen saatavuuden ja asiakkaiden tasa-arvoisen kohte-lun.	Kirjastoauton lainaus- ja kävijämäärät. Kirjaston ulkopuolelle suuntautuneiden tapah-tumien määrä. Asiakaskyselyt, asiakas-palaute. Aktiivinen viestintä. Vies-tintätapa vaihtelee koh-deryhmien mukaan.	Kirjastoauton palvelukon-septin monipuolistaminen muiden kunnan toimijoi-den avustuksella. Kirjasto näkyy ja palvelee myös kirjastorakennuksen ulkopuolella esim. erilai-sissa kunnan tapahtu-missa. Kirjasto kuuntelee asiak-kaiden toiveita esim. kirjo-jen hankinnan ja tapahtu-majärjestämisen suhteen. Kirjasto on aktiivisesti esillä eri medioissa ja pitää yllä vuoropuhelua kunta-laisten kanssa erityisesti sosiaalisessa mediassa. Ta-pahtumista ilmoittaminen eri kanavissa.	Kirjastoauton pysäkkejä 105. Kirjastoautossa kokonaislainaus +18.60 % Kokonaiskävijämäärä +35,41 % Kunnan muista toimijoista mo-nitoimipäivissä oli mukana myös nuorisotyö. Asiakaskyselyjä ei tehty. Han-kintatoiveita tuli muutamia ja ne toteutettiin resurssien ra-joissa. Japani-teemaista tapah-tumaa oli toivottu ja se järjes-tettiin yhteistyössä nuorisotyön kanssa. Asiakkaan aloitteesta kirjaston WC-tiloja muutettiin asioiden helpottamiseksi. Koronapandemiasta johtuen ta-pahtumia ei juurikaan järjes-tetty. Kirjaston ulkopuolelle suuntautuneita tapahtumia 16 kpl. Yhteistyökumppaneina kunnan nuorisotyö (15 tapahtu-maa) sekä KymiLibri-kirjames-sut (littiLibri). Kirjasto viestii ja markkinoi kun-nan verkkosivuilla, Kyyti-verk-kokirjastossa, kirjaston In-stagram- ja Facebook-sivuilla, li-tinseudussa sekä kirjaston si-sällä julistein ja mainoksin. Kir-jaston Facebook-sivun katta-vuus laski 25,3 % ja Instagram-tilin kattavuus nousi 8,5 %

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2021
Kulttuuritoiminnan tukeminen ja edistäminen: kulttuurijärjestöjen toiminta- ja kohdeavustukset 14 000 €	Toteutunut.

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)

Tavoite	Raportointi TP2021
Kirjaston juhluvuoden 2022 valmistelujen käynnistyminen sekä kirjaston ulkonäköön ja toiminnallisuuteen vaikuttavia muutoksia tehdään taloudellinen tilanne huomioon ottaen.	Ei toteutunut.

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	To-teuma%
Toimintatulot	20 200		20 200	15 062	5138	74,6 %
Toimintamenot	-397 912		-397 912	-433 675	35 763	109,0 %
Toimintakate	-377 712		-377 712	-418 612	40 900	110,8 %

Poikkeamat: Tulot ovat alittuneet kirjaston toimitessa rajoitetusti COVID19-pandemian johdosta.

Tulosalueen perustelut

Henkilöstömäärä per 31.12	TP2019	TP2020	Ta2021	TP2021
Vakinaiset	4	4	4	4
Määräaikaiset	1	0	0	0
Yhteensä	5	4	4	4

Suoritteet	TP2019	TP2020	Ta2021	TP2021
Kokonaislainaus	115 139	93 087	120 000	101 731
Fyysiset käynnit	64 992	45 705	62 000	43 451
Kirjaston tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä	1 898	1 898	2 300	1037
Kylätalon kävijämäärä	n. 20 300	n. 15 000	40 000	n. 35 000
Kotiseutumuseon kävijämäärä	0	0	270	200
Kulttuuritapahtumien kävijämäärä	1 922	0	2000	500

€/suorite	TP2019	TP2020	Ta2021	TP2021
Kirjastopalveluiden toimintakulut/asukas	59,66	57,83	56	51,03
Lainan hinta	3,67	4,17	3,60	3,38
Käynnin hinta	6,21	8,49	6,10	7,91
Taloudellisuus	1,27	1,50	1,40	1,47

Tulosalueen tausta-aineistot: taulukot ja kuvat

2021	litti 2021	Päijät-Häme 2020	Kymenlaakso 2020
Toimintakulut tilastovuonna / Asukasluku	51,03	52,66	59,63
(Henkilöstökulut plus Kirjastoaineistokulut) / (Fyysiset käynnit plus Kokonaislainaus)	1,47	1,44	1,82

Vapaa-aikapalvelut

Toimielin: Palveluvaliokunta

Tulosalueen tarkoitus:

- Kunnan **Liikuntapalvelut** luo edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle:
 - 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen;
 - 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta; sekä
 - 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Kunnan tulee kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä osana kuntalain (365/1995) 27 §:ssä säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaidenosallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Kunnan tulee arvioida asukkaistensa liikunta-aktiivisuutta osana terveydenhuoltolain (1326/2010) 12 §:ssä tarkoitettua terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä.

Kunnan hoitaessa 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä kunta ei toimi kilpailutilanteessa markkinoilla, ellei niitä toteuteta liiketoiminnallisin tavoittein ja perustein.
- Nuorisotyöhön** kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpaja-palvelut ja etsivä nuorisotyö tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Toimipisteet:
 - Ravilinnan vapaa-aikakeskus
 - o sisäliikuntapaikat: liikuntahalli, kuntosali ja Ravilinnasali
 - o ulkoliikuntapaikat: yleisurheilukenttä, jalkapallokenttä, hiekkakenttä, tenniskentät, skeittialue, ravirata
 - o nuorisotila Nuokku Ravilinnan kellarikerroksessa
 - o vapaa-aikatoimisto
 - Liikuntahalli Vuolenkoski Areena
 - Ulkoilureitistöt
 - Frisbeegolf-rata
 - Veteraanimaja
 - Jäähalli
 - Lähiliikuntapaikat

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2021	TP 2021
Liikuntaolosuhteet ja -palvelut edistävät kunta-laisten terveyttä ja hyvinvointia	Kyselyt ja palaute	Kyselyitä eri-ikäisille kohderyhmille, jotta liikuntaolosuhteita voidaan kehittää eri kohderyhmiltä saadun palautteen mukaan.	Kyselyitä on toteutettu mm. yhteistyössä teknisten palvelujen kanssa kesä- ja talvihoitokysely. Lisäksi on tehty eri-ikäisille hyvinvointikyselyitä. Palauteen perusteella haettiin hankerahaa ja kehitettiin harrastamisen litin malli, jolle haetaan jatkorahoitusta hanketta kehittämällä kattamaan myös kyläkoulut.

	Kävijämäärät	Palautteen perusteella kehitetään toimintoja eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Eerolantien liikuntapuisto perheille -> lähiliikuntapaikka Liikuntapaikkojen kävijämäärä pysyy nykyisellä tasolla.	Liikuntapuisto valmistui 2021 ja on ollut suosittu. Latukoneen hankinta v. 2021 edisti mahdollisuutta pitää ladut kunnossa. Kuntosalilla käyntikertoja 10 431 ja veteraani majan uinneissa 1627. Käyntikertojen määrään vaikutti negatiivisesti koronarajoitukset ja ko. liikuntapaikkojen sulkeminen rajoitusten johdosta.
Liikuntapalveluissa huomioidaan perheet	Yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa	Yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa	Liikunnanohjaaja on liikuttanut eskareita ja alakoulun oppilaita siten, kun koronarajoitukset ovat sen mahdollistaneet. V. 2021 liikunnanohjaaja teki erilaisia liikuntataraita ulos, jotta esim. päiväkotiryhmät pääsivät niitä omatoimisesti hyödyntämään. Osallistuttu alueelliseen ja paikalliseen hyte- ja pete-työryhmään. Osallistuttu ruokaryhmään, liikennetyöryhmään ym. yhteistyöryhmiin.
Nuorten hyvinvointi	Kyselyt Kävijämäärät Etsivän nuorisotyön asiakasmäärät Yhteistyö	Nuorilta kerätään palautetta, jonka perusteella palveluja kehitetään. Nuorisotilassa ja tapahtumissa unohtamatta koulujen kanssa yhteistyötä. Ohjataan tuen tarpeessa olevia nuoria sellaisten palvelujen ja tukien piiriin, joilla edistetään asiakkaiden itsenäistymistä ja pääsyä koulutukseen/työmarkkinoille. Aktiivisella yhteistyöllä eri tahojen kanssa tavoitetaan nuoria ja järjestetään yhteisiä tapahtumia nuorille.	Nuorilta kysytty eri kanavissa ideoita ja toiveita. Perusiltojen kävijät Nuokulla: 3226 nuorta 5-6lk kävijät: 649 K-18: 94 Avoimet ovet: 31 Temppurata: 24 CV-paja: 3 Yksilötyöskentelyssä etsivä nuorisotyöntekijä kohtasi 41 nuorta. Yhteydenottoja ko. nuorten kanssa oli lukuisia. Yhteistyötä tehdään eri tahojen kanssa. Seurakunnan kanssa tehdään paljon yhteistyötä. Hankkeen avulla jatkettiin keväällä 2021 koulunuorisotyötä ehkäisemään koronan/etäkoulun ym. aiheuttamia haasteita.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi 2021
litin kunta tukee liikunta- ja nuorisojärjestöjä. Avustusraha 12 250 €	Toteutunut.

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)

Tavoite	(Raportointi)
Liikuntapalveluiden uudet asiakkaat liikunta-alueiden ja -tilojen omatoimiseksi käyttäjiksi huomioiden myös liikuntalähteasiakkaat.	Toteutunut.
Liikunta- ja nuorisopalvelut ovat aktiivisesti mukana erilaisissa hyvinvointiin liittyvissä työryhmissä.	Toteutunut.
Nuorten kuuleminen – > Nuorisovaltuusto, hankkeet.	Nuoria kuullaan heitä koskeissa asioissa päätöksenteossa.

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	128 000		128 000	103 673	24 327	81,0 %
Toimintamenot	-964 434		-964 434	-969 182	4 748	100,5 %
Toimintakate	-836 434		-836 434	-865 509	29 075	103,5 %

Tulosalueen perustelut

Henkilöstömäärä per 31.12	TP2019	TP 2020	TP2021	TA2022
Vakinaiset	7	7	7	8
Määräaikaiset	1	1	1	
Yhteensä	8	8	8	8
Lisäksi nuorisotilan tuntiohjaajat	4	4	4	4
Latujen ajaja, määräaikainen			1,5	1,5

Suoritteet, käyntikerrat	TP2019	TP2020	TP2021	TS2022
kuntosali	19 600	13 058	10 431	15 000
liikuntahalli	23 000	14 000	13 000	18 000
kylmänveden uinnit	3 273	1 910	1 627	2 000
nuorisotila	5 106	4 709	4 027	4 500

Hankkeet

Hanke	Toteutus	Hankeaika	Kokonaisrahoitus/ myönnetty rahoitus €
Etsivä nuorisotyö 1270	nuorisotyö	1.1.2021- 31.12.2021	30 000

TEKNISET PALVELUT

Yhdyskuntapalvelut

Toimielin: Tekninen lautakunta 31.7.2021 asti ja sen jälkeen kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

Teknisen lautakunnan hallinto, yleiset alueet, varikko ja yksityisteiden tukeminen

- Tekninen hallinto vastaa teknisen lautakunnan alaisuudessa kunnan investointien suunnittelusta, rakennuttamisesta ja mittaustoimesta. Teknisen hallinnon vastuulla on myös teknisen päävastuualueen kehittäminen ja toimintaedellytysten ylläpito.
- Yleiset alueet vastaavat katuverkon, puistojen, leikkikenttien, torin, venevalkamien, matonpesupaikkojen sekä muiden yleisten alueiden hoidosta ja kehittämisestä
- Varikon tarkoituksena on tuottaa palveluita teknisen lautakunnan alaisille toiminnoille, muille hallintokunnille ja kuntakonsernin yhtiöille. Varikko myy tarvittaessa palveluita rajoitetussa määrin myös tiekunnille ja muille ulkoisille asiakkaille. Tulosalue vastaa myös romuajoneuvolain mukaisista ajoneuvoista.
- Yksitysteiden avustaminen ja siihen liittyvä valvonta tarkastuksineen.

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Investointien suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa tekninen lautakunta. Lautakunnan esittelijä on tekninen johtaja. Teknisen hallinnon alaisuuteen kuuluu hallinnon lisäksi mittaustoimi. Tekninen hallinto on kiinteästi sidoksissa maankäytön suunnitteluun ja sen toteutukseen. Mittaustoimesta vastaa paikkatietoinsinööri apunaan kartoittaja.
- Yleisten alueiden tulosalueella toimii 7 henkilön suuruinen kunnossapitotiimi. Yksi tiimin jäsenistä hoitaa kiinteistöjen ulkoalueita. Vastuuhenkilönä on rakennusmestari apunaan kunnan puutarhuri. Tulosalueen tehtävät työllistävät vuosittain noin 10 työllistettävää henkilöä puistojen ja yleisten alueiden hoidossa. Yleisillä alueilla työllistetään myös kuntoutettavia henkilöitä.
- Varikolla on käytössä kaksi traktoria, kuorma-auto ja 3 pakettiautoa sekä pienkonekalustoa. Kalusto on varustettu monipuolisilla varusteilla ja lisälaitteilla monikäyttöisyyden mahdollistamiseksi
- Teknisen lautakunnan alainen kolmejäseninen yksityistiejaosto vastaa yksityisteiden kunnanavustusten jakamisesta. Yksityistiejaoston esittelijänä toimii paikkatietoinsinööri. Yksitystiekatselmuksia tehdään noin 30:lle kunnan avustamalle yksityistielle vuosittain.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2021	Raportointi TP2021
Elinvoiman ja yrittäjyyden vahvistaminen	Tonttitarjonta	Kolmen vuoden tonttireservi rakennettavissa	Toteutunut
Elinvoiman ja yrittäjyyden vahvistaminen	Katujen ja yleisten alueiden hoidon taso ja kustannukset	Päällysteet eheät	Ei toteutunut. Päällystyspaikkauksia tehdään myönnettyjen määrärahojen puitteissa, mutta täysin kuntoon haastavassa kunnossa olevan katuverkoston päällysteitä ei saatu.
Hyvinvoinnin ja perheystävällisten ratkaisujen edistäminen	Leikkikenttien turvallisuus	Viranomaistarkastuksissa ei oleellisia puutteita	Toteutunut.
Hyvinvoinnin ja perheystävällisten ratkaisujen edistäminen	Tiestön kunto/liikennöitävyys /turvallisuus	Liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet pääosin toteutettu	Ei toteutunut. Liikenneturvallisuuden parannuskohteita on luetteloitu runsaasti, ja niitä

			ilmenee vuosittain uusiakin. Näistä toteutetaan yhdessä ELY-keskuksen kanssa kustannustehokkaimmat ja oleelliset kohteet resurssien puitteissa.
--	--	--	---

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2021
Kolmen vuoden tonttireservi rakennettavissa	Toteutunut.
Teknisten palvelujen kehittämisselvitys toteutettu vuoden 2021 aikana	Ei toteutunut. Siirtyi vuodelle 2022.

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto):

Tavoite	Raportointi TP2021
Asiakastyytyväisyys palveluihin samalla tasolla tai parempi kuin v. 2020	Ei toteutunut. Kyselyn perusteella tyytyväisyys oli laskenut kaikilla muilla osa-alueilla paitsi liikenneväylien ja kunnan rakennusten pihojen talvihoidon osalta.
Tehokas hoitokalusto ja henkilöstön koulutus ajan tasalla.	Toteutunut.

Talousarvio ja sen toteutuminen:

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatulot	392 840	0	392 840	437 769	44 929	111,4 %
Toimintamenot	-1 467 717	-80 000	-1 547 717	-1 618 588	-70 871	104,6 %
Toimintakate	-1 074 877		-1 154 877	-1 180 819	-25 942	102,2 %

Poikkeamat: Tulosalueen toimintakate (nettomenot) ylittyi kokonaisuudessaan vajaat 26.000 euroa. Ylitys johtuu uudesta sisäisestä erästä, yleishallinnon ja talouden tukipalvelujen jaosta eri tulosalueille, jota ei ollut budjetoitu.

Kiinteistöpalvelut

Toimielin: Tekninen lautakunta 31.7.2021 asti ja sen jälkeen kunnanhallitus

Tulosalueen tarkoitus:

- Tulosalue vastaa teknisen päävastuualueen hallinnassa olevien kiinteistöjen ylläpidosta ja teknisen tason säilyttämisestä. Lisäksi tulosalueelle kuuluvat kunnan vuokraamat maa-alueet. Tulosalue vastaa myös kunnan maa-ainesten ottoalueista, uimarannoista ja rantautumispaikoista sekä metsien hoidosta.

Palvelusuunnitelma /palvelukuvaus:

- Tulosalueen toiminnasta vastaa kiinteistötiimi, johon kuuluu viisi kiinteistönhoitajaa (yksi toimi täyttämättä). Henkilökunnan vähentyessä käytetään ostopalveluita. Esimiehenä on kiinteistömestari. Metsien hoidosta vastaa tekninen johtaja. Metsien hoidossa noudatetaan v. 2014 valmistunutta metsäsuunnitelmaa.

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2021	Raportointi TP2021
Toimintojen ja palvelujen kehittäminen	Kuntotutkimukset, suunnitelmat ja toimenpiteet	Kiinteistösalkutus hyväksytty ja käytössä	Toteutunut.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2021
Kausalan koulukiinteistöjen kuntotarkastukset ja hankesuunnitelmat valmiit.	Toteutunut osittain. Hanke jatkuu v. 2022 puolella.
Metsienhoito kilpailutetaan vuoden 2021 aikana.	Ei toteutunut. Siirtyi vuodelle 2022.

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)

Tavoite	Raportointi TP2021
Metsien hakkuut pidetään kestävällä tasolla v. 2014 hyväksytyn metsäsuunnitelman mukaisesti, poikkeuksena sopeuttamistoimien lisähakkuut.	Toteutunut sopeuttamistoimien mukaisilla lisähakkuilla.

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatulot	3 601 961	0	3 601 961	3 532 020	-69 941	98,1 %
Toimintamenot	-2 043 342	25 000	-2 018 342	-1 973 307	45 035	97,8 %
Toimintakate	1 558 619		1 583 619	1 558 713	-24 906	98,4 %

Poikkeamat: Tulosalueen tuotoissa jäätiin noin 70.000 euroa alle arvion. Alitus johtuu pääosin sisäisten vuokrien arvioitua pienemmästä kertymästä koulutilojen kustannusten jäätyä arvioitua pienemmiksi. Lisäksi vuokratiloja oli tyhjillään ja koronapandemian takia myönnettiin vuokrahelpotuksia. Tulosalueen menot jäivät alle arvion noin 45.000 euroa. Yksittäisissä menoerissä suurimmat alitukset arvioiduista olivat erilliskorvauksissa, asiantuntijapalveluissa, kunnossapitopalveluissa sekä sähkössä ja vedessä. Menoerissä suurimmat yksittäiset ylitykset olivat lämmityskuluissa ja sisäisten palvelujen ostoissa johtuen uudesta sisäisestä erästä, yleishallinnon ja talouden tukipalvelujen jaosta eri tulosalueille, jota ei ollut budjetoitu.

Rakennusvalvonta

Toimielin: Rakennuslautakunta 31.7.2021 asti ja sen jälkeen viranomaislautakunta

Tulosalueen tarkoitus:

- Maankäyttö - ja rakennuslain mukainen viranomaistoiminta.
- Palo-, pelastus- ja suojelutyö (Päijät-Hämeen pelastuslaitos).
- Rakennuslautakunnan hallinnointi (luottamushenkilötoiminta, toimistopalvelut).
- Energianeuvonta (alueellisena energianeuvojana koko Päijät-Hämeessä toimii Ramboll Finland v. 2019 – 2023)
- Asuntolainat.
- Ympäristöpalvelut: terveysvalvonta ja eläinlääkintähuolto (PHHYKY) sekä ympäristönsuojelu (Heinolan kaupunki).

Strategiasta johdetut tavoitteet (pitkäaikaväli):

Tavoite	Mittari	Tavoitetaso 2021	Raportointi TP2021
Rakennusvalvonnan sähköisen lupa-asioinnin ja arkistoinnin toimivuus	Hakemusten käsittelynopeus	Jätetyistä hakemuksista avoimia korkeintaan 20 kpl 31.12.2021	Ei toteutunut. Jätetyistä hakemuksista avoimia oli 52 kpl, joista valtaosa odotti hakijoilta täydennyksiä.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet (vaikuttavuus ja tuotanto) ja tunnusluvut

Tavoite	Raportointi TP2021
– Rakennusjärjestys ajantasaistettu	Ei toteutunut, on luonnosvaiheessa.

Toimielimen hyväksymät muut tavoitteet (tuotanto)

Tavoite	Raportointi TP2021
- Yhteistyö pelastus- ja ympäristöpalvelujen kanssa sujuvaa ja säännöllistä	Toteutunut.

Talousarvio ja sen toteutuminen

Tuloarviot ja määrärahat	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	Toteuma%
Toimintatulot	107 240		107 240	116 695	9 455	108,8 %
Toimintamenot	-1 053 978		- 1 053 978	-1 024 359	29 619	97,2 %
Toimintakate	-946 738		-946 738	-907 664	39 074	95,9 %

Poikkeamat: Tulosalueella poikettiin kokonaisuudessaan vain vähäisesti arvioidusta. Tuloarvio ylitettiin noin 9.500 euroa ja menoarvio alitettiin noin 28.000 euroa. Tuloissa ylitys johtuu osin vuoden 2020 maa-aineslupatulojen jaksottamisesta vuoden 2021 tuloihin noin 2.200 euron osalta ja pääosin yksittäisistä merkittävistä rakennuslupatuloista (tuulivoimalat). Menoissa suurimmat alitukset olivat ympäristönsuojelussa (ostopalvelu Heinolasta) ja rakennusvalvonnan henkilöstömenoissa, koska rakennustarkastajan virka oli täyttämättä osan vuotta ja virkaa hoiti oman viran ohella kiinteistömestari. Sisäisten palvelujen ostoissa oli uutena eränä yleishallinnon ja talouden tukipalvelujen jako eri tulosalueille, mihin ei talousarviossa ollut varauduttu.

3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötalousosan tehtävien tulot ja menot summataan talousarvion tuloslaskelmaosaan. Tuloslaskelmaosa sisältää eriä, joita seurataan käyttötalousosassa ja eriä, joita seurataan tuloslaskelmaosassa. Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalennuksia ei käsitellä talousarviossa määrärahana, sillä niissä ei ole kysymys rahan käytöstä. Poistojen esittämistä tilinpäätöksessä sitovat kuitenkin valtuuston hyväksymät poistosuunnitelman perusteet.

Poistoero sekä varausten ja rahastojen muutokset ovat tuloksenkäsittelyeriä, eivät määrärahoja eivätkä tuloarvioita. Niiden käsittely tilinpäätöksessä sisältyy kunnanhallituksen toimintakertomuksessa tekemään esitykseen tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen (Tuloslaskelmaosan toteutumisessa on mukana myös sisäiset erät)

Tuloslaskelmaosan määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

(€)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- viomuutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	25 470 000	0	25 470 000	26 237 785	767 785
Kunnan tulovero	21 070 000	0	21 070 000	21 174 306	104 306
Yhteisövero	1 490 000		1 490 000	2 049 456	559 456
Kiinteistövero	2 910 000		2 910 000	3 014 023	104 023
Valtionosuudet	17 643 576	500 000	18 143 576	18 041 405	-102 171
Rahoitustuotot ja -kulut	3 000	0	3 000	52 519	49 519
Korkotuotot	3 000	0	3 000	0	-3 000
Muut rahoitustuotot	70 000	0	70 000	92 625	22 625
Korkokulut	-60 000	0	-60 000	-29 856	30 144
Muut rahoituskulut	-10 000	0	-10 000	-10 251	-251

TUOSLASKELMA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarviomuutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama	To-teuma%
Toimintatuotot	7 503 730	0	7 503 730	8 122 197	618 467	108,2 %
Myyntituotot	3 503 919	0	3 503 919	3 801 815	297 896	108,5 %
Maksutuotot	531 700	0	531 700	559 138	27 438	105,2 %
Tuet ja avustukset	219 700	0	219 700	480 737	261 037	218,8 %
Muut toimintatuotot	3 248 411	0	3 248 411	3 280 507	32 096	101,0 %
Toimintakulut	-48 910 979	-279 000	-49 189 979	-47 876 455	1 313 524	97,3 %
Henkilöstökulut	-10 908 486	0	-10 908 486	-10 569 021	339 465	96,9 %
Palkat ja palkkiot	-8 391 479	0	-8 391 479	-8 170 488	220 991	97,4 %
Henkilösivukulut	-2 517 007	0	-2 517 007	-2 398 533	118 474	95,3 %
Eläkekulut	-2 228 546	0	-2 228 546	-2 131 956	96 590	95,7 %
Muut henkilösivukulut	-288 461	0	-288 461	-266 577	21 884	92,4 %
Palvelujen ostot	-33 306 275	-55 000	-33 361 275	-32 381 826	979 449	97,1 %
Aineet, tarvikkeet ja	-1 642 620	0	-1 642 620	-1 780 798	-138 178	108,4 %
Avustukset	-934 050	0	-934 050	-896 449	37 601	96,0 %
Muut toimintakulut	-2 119 548	-224 000	-2 343 548	-2 248 360	95 188	95,9 %
Toimintakate	-41 407 249	-279 000	-41 686 249	-39 754 258	1 931 991	95,4 %
Verotulot	25 470 000	0	25 470 000	26 237 785	767 785	103,0 %
Valtionosuudet	17 643 576	500 000	18 143 576	18 041 405	-102 171	99,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut	3 000	0	3 000	52 519	49 519	1650,6 %
Korkotuotot	3 000	0	3 000	0	-3 000	0,0 %
Muut rahoitustuotot	70 000	0	70 000	92 625	22 625	132,3 %
Korkokulut	-60 000	0	-60 000	-29 856	30 144	49,8 %
Muut rahoituskulut	-10 000	0	-10 000	-10 251	-251	102,5 %
Vuosikate	1 709 327	221 000	1 930 327	4 577 451	2 647 124	237,1 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 677 456	0	-1 677 456	-1 662 328	15 128	99,1 %
Suunn.mukaiset poistot	-1 677 456	0	-1 677 456	-1 659 391	18 065	98,9 %
Arvonalentumiset	0	0	0	-2 937	-2 937	
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	31 871	221 000	252 871	2 915 123	2 662 252	1152,8 %
Poistoeron lis.(-)tai väh	70 000	0	70 000	69 829	-171	99,8 %
Tilikauden yli-/alijäämä	101 871	221 000	322 871	2 984 951	2 662 080	924,5 %

Verotulojen toteutuminen

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	21 070 000		21 070 000	21 174 306	104 306
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 490 000		1 490 000	2 049 456	559 456
Kiinteistövero	2 910 000		2 910 000	3 014 023	104 023
Verotulot yhteensä	25 470 000		25 470 000	26 237 785	767 785

Verotulot ylittyivät kokonaisuutena 767 785 euroa eli 3,0 prosenttia muutettuun talousarvioon nähden. Ylitystä kertyi erityisesti yhteisöveron kuntaosuudessa 559 456 euroa

Seuraavassa taulukossa on tiedot verovuosien 2017–2022 kunnallisveron tuloveroprosenteista, maksuunpantua kunnallisveroa vastaavasta verotettavasta tulosta ja sen vuosimuutoksesta. Kuntaliiton/verohallinnon tuottamat tilastotiedot vuodelta 2021 saadaan loppuvuodesta 2022 verotuksen valmistuessa.

Verovuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo, milj. €	Muutos
2017	20,25	95,05	-4,2 %
2018	20,75	96,32	1,3 %
2019	20,75	98,51	2,2 %
2020	21,25	99,02	0,5 %
2021	21,25		
2022	21,25		

Kiinteistöveroprosentit	2017	2018	2019	2020	2021
Yleinen	1,00 %	1,00 %	1,15 %	1,15 %	1,15 %
Vakituinen asuminen	0,50 %	0,50 %	0,65 %	0,65 %	0,65 %
Muu asuminen	1,10 %	1,10 %	1,25 %	1,25 %	1,25 %
Voimalaitokset	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %	3,10 %

Valtionosuudet	Alkuperäisen talousarvio	TA-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm. tas)	10 908 071	500 000	11 408 071	10 986 827	-421 244
Verotuloihin perustuva valt os. tasaus	4 344 167		4 344 167	4 346 745	2 578
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	- 868 609		-868 609	-687 456	181 153
Verotulomenetysten kompensatio	3 259 947		3 259 947	3 395 289	135 342
Valtionosuudet yhteensä	17 643 576		18 143 576	18 041 405	-102 171

Valtionosuudet alittuivat yhteensä 102 171 euroa eli 0,56 % muutettuun talousarvioon nähden. Valtionosuudet supistuivat edelliseen vuoteen verrattuna 1 565 881 euroa eli noin 8 prosenttia. Supistuminen johtui edellisvuotisen harkinnanvaraisen valtionosuuden vaikutuksesta ja valtion koronatukien muutoksesta.

3.1 Investointien toteutuminen

Kustannusarvioon ja sen muutokseen sisällytetään kaikki valtuuston hyväksymät muutokset, myös talousarviovuotta aikaisemmin tehdyt muutokset. Toteutumisvertailussa seurataan myös hankkeen tai hankeryhmän tulojen sekä nettomenojen toteutumista. Investointituloja ovat rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien myynnit. Rahoitusosuudet merkitään toteutumisvertailuun tuloksi, kun oikeus tuloon on syntynyt.

Pysyvien vastaavien myynti käsitellään investointiosan toteutumisvertailussa tulona vastaavalla tavalla kuin se on käsitelty talousarviossa. Jos pysyvien vastaavien myyntivoitto on talousarviossa merkitty tulosvaikutteisesti, käsitellään se myös toteutumisvertailussa käyttötalousosan tulona sen lisäksi, että investointituloksi merkitään myydyin hyödykkeen kokonaishinta.

Investointimenot olivat -2 961 596 euroa ja rahoitusosuudet investointeihin olivat 2 118 414 euroa. Luovutustuloja kirjattiin 170 240 euroa. Investointien omahankintameno oli -843 182 euroa.

INVESTOINNIT 2021		Talousarvio	Muutettu		Toteuma	Poikkeama
			TA-muutokset	TA		
80 KUNNANHALLITUS						
8120 Maa-alueet						
*	Investointimenot	-50 000		-50 000	0	50000
*	Luovutustulot	0		0	86 611	86611
	Netto	-50 000		-50 000	86 611	136611
8141 Varaus erittelemättömiin						
*	Investointimenot	-50 000		-50 000	0	50000
	Netto	-50 000		-50 000	0	50000
8160 Muut osakkeet						
*	Investointimenot	-15 000		-15 000	0	15000
*	Luovutustulot	0		0	1 329	1329
	Netto	-15 000		-15 000	1 329	16329
84 KOULUTUSLAUTAKUNTA						
8143 Irtain omaisuus koulutusltk, Pikku-Vieterin kalustotäydennys						
*	Investointimenot	0	- 45 000	-45 000	-45 289	-289
*	Rahoitusosuudet	0	-	0	90167	90167
	Netto	0	- 45 000	-45 000	44877	89877
85 KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA						
8144 Latukone						
*	Investointimenot	0	- 50 000	-50 000	49 003	997
*	Rahoitusosuudet	0	50 000	50 000	49 003	-997
	Netto	0		0	0	0
88 TEKNINEN LAUTAKUNTA						
8122 Rakennetut kiinteistöt						
*	Luovutustulot	0		0	82 299	82299
	Netto	0		0	82 299	82299
8142 Irtain omaisuus tekninen ltk, Takymetri						
*	Investointimenot	-18 000		-18 000	-18 000	0
	Netto	-18 000		-18 000	-18 000	0
8238 Terv. aseman muutostyöt						
*	Investointimenot	-550 000		-550 000	-528 185	21815
	Netto	-550 000		-550 000	-528 185	21815
8239 Palvelukeskuksen saneeraus, suunnittelu						
*	Investointimenot	-10 000		-10 000	0	10000
	Netto	-10 000		-10 000	0	10000
8240 Ravilinnan kuntosalin laajennus, perintövaroin						
*	Investointimenot	0		-20 000	-13 711	6289

*	Rahoitusosuudet	0		20 000	13 711	-6289
	Netto	0		0	0	0
8241	Vanhan kunnantalon vesikaton ja , suunnittelu					
*	Investointimenot	-20 000		-20 000	0	20000
	Netto	-20 000		-20 000	0	20000
8271	Vapaa-aikatoimen varasto, suunnittelu					
*	Investointimenot	-20 000		-20 000	-5 054	14946
	Netto	-20 000		-20 000	-5 054	14946
8320	Satama- ja laituriratkaisujen p					
*	Investointimenot	-60 000		-60 000	-43 476	16524
*	Rahoitusosuudet	42 000		42 000	30 433	-11567
	Netto	-18 000		-18 000	-13 043	4957
8322	Torin ympäristön ja Kausalan kehitt. Eerolantien puiston loppuosa					
*	Investointimenot	-45 000		-45 000	-40 000	5000
*	Rahoitusosuudet	20 000		20 000	10 119	-9881
	Netto	-25 000		-25 000	-29 881	-4881
8324	Osuus KymiRing-alueen liittymä					
*	Investointimenot	-1 895 000		-1 895 000	-1 889 570	5430
*	Rahoitusosuudet	1 895 000		1 895 000	1 889 570	-5430
	Netto	0		0	0	0
8326	Hiihtäjänskaaren kevyenliikente					
*	Investointimenot	-150 000		-150 000	-95 536	54464
	Netto	-150 000		-150 000	-95 536	54464
8327	Karjalaistien peruskorjaus, suunnittelu					
*	Investointimenot	-350 000	315 000	-35 000	-3 241	31759
	Netto	-350 000	315 000	-35 000	-3 241	31759
8328	Liikunta- ja ulkoilureittien ku					
*	Investointimenot	-170 000		-170 000	-92 825	77175
*	Rahoitusosuudet	85 000		85 000	35 412	-49588
	Netto	-85 000		-85 000	-57 413	27587
8329	Kymenrannantien kev. liikent , rahoitus siirretty Karjalaistien varoista					
*	Investointimenot	0	- 315 000	-315 000	-137 705	177295
	Netto	0	- 315 000	-315 000	-137 705	177295
2	INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-3 403 000	- 115 000	-3 518 000	-2 961 596	-36 505
*	Rahoitusosuudet	2 042 000	70 000	2 112 000	2 118 414	0
*	Luovutustulot	0	-	0	170 240	0
	Netto	-1 361 000	- 45 000	-1 406 000	-672 943	-36 505

3.2 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä viimeksi mainittuja eriä ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

Sitovien määräraha- ja tuloarvioiden toteutuminen:

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000		2 000 000	0	-2 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-1 553 296		-1 553 296	-1 553 296	0

RAHOITUSLASKELMA, (€)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Muutettu talousarvio	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 709 327	221 000	1 930 327	4 577 451	2 647 124
Tulo-rahoituksen korjauserät				-89 251	-89 251
Satunnaiset erät					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 403 000	-115 000	-3 518 000	-2 992 343	525 657
Rahoitusosuudet investointeihin	2 042 000	70 000	2 112 000	2 118 414	6 414
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot				261 341	261 341
Toiminnan ja investointien rahavirta	348 327	176 000	524 327	3 875 612	3 351 285
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000		2 000 000		-2 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 553 296		-1 553 296	-1 553 296	
Muut maksuvalmiuden muutokset				-1 276 350	-1 276 350
Rahoituksen rahavirta	446 704	0	446 704	-2 829 646	-3 276 350
Vaikutus maksuvalmiuteen	795 031	176 000	971 031	1 045 966	74 935

Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvion sitovista määrärahoista ja tuloarvioista esitetään yhteenvedotaulukko, johon on koottu käyttö-talousosan, investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan valtuuston sitoviksi hyväksymien erien ta-lousarvio, toteutuma, poikkeama, talousarvion muutos ja poikkeama talousarviomuutoksen jälkeen.

2021 (1000 €)	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkup. TA	Muu-tokset	Muu-tettu TA	To-teuma	Poik-keama	Alkup. TA	Muu-tokset	Muu-tettu TA	To-teuma	Poik-keama
Demokratiapalvelut	-367	0	-367	-432	-66	1	0	1	118	117
Kehittämispalvelut	-767	0	-767	-636	132	67	0	67	50	-17
Sisäiset palvelut	-3040	0	-3040	-2715	325	2144	0	2144	2602	458
Sos. - ja perusterv. huolto	-17864	0	-17864	-16949	915	0	0	0	0	0
Erikoissairaanhoido	-9669	0	-9669	-9375	294	0	0	0	0	0
Koulutuspalvelut	-8123	0	-8123	-8215	-92	779	0	779	862	83
Varhaiskasvatus	-3153	-224	-3377	-3535	-158	263	0	263	285	22
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-398	0	-398	-434	-36	20	0	20	15	-5
Vapaa-aikapalvelut	-964	0	-964	-969	-5	128	0	128	104	-24
Yhdyskuntapalvelut	-1468	-80	-1548	-1619	-71	393	0	393	438	45
Kiinteistöpalvelut	-2043	25	-2018	-1973	45	3602	0	3602	3532	-70
Rakennusvalvontapalvelut	-1054	0	-1054	-1024	30	107	0	107	117	9
Käyttötalous yhteensä	-48911	-279	-49190	-47876	1314	7504	0	7504	8122	618
Tuloslaskelmaosa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verotulot	0	0	0	0	0	25470	0	25470	26238	768
Valtionosuudet	0	0	0	0	0	17644	500	18144	18041	-102
Korkotuotot	0	0	0	0	0	3	0	3	0	-3
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	70	0	70	93	23
Korkokulut	-60	0	-60	-30	30	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-10	0	-10	-10	0	0	0	0	0	0
Tuloslaskelmaosa yhteensä	-70	0	-70	-40	30	43187	500	43687	44372	685
Investointiosa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Maa-alueet	-50	0	-50	0	50	0	0	0	87	87
Rakennetut kiinteistöt	0	0	0	0	0	0	0	0	82	82
Ravilinnan kuntosalin laajennus	0	-20	-20	-14	6	0	0	20	14	-6
Vapaa-aikatoimen varasto	-20	0	-20	-5	15	0	0	0	0	0
Vanhan kunnantalon vesikat. Ja	-20	0	-20	0	20	0	0	0	0	0
Terveysaseman muutostyöt	-550	0	-550	-528	22	0	0	0	0	0
Palvelukeskuksen saneeraus	-10	0	-10	0	10	0	0	0	0	0
Karjalaistien peruskorjaus	-350	315	-35	-3	32	0	0	0	0	0
Hiihtäjänkaaren kevyenliik. väylä	-150	0	-150	-96	54	0	0	0	0	0
Kymenrannantien kev. liik. väylä	0	-315	-315	-138	177	0	0	0	0	0
Liikunta- ja ulkoilureittien kunnostus	-170	0	-170	-93	77	85	0	85	35	-50
Torin ymp. Ja Kausalan kesk. keh	-45	0	-45	-40	5	20	0	20	10	-10
Satama- ja laituriratkaisujen kehit-täm.	-60	0	-60	-43	17	42	0	42	30	-12
Osuus Kymiring-liittymä	-1895	0	-1895	-1890	5	1895	0	1895	1890	-5
Irtain Kh	-50	0	-50	0	50	0	0	0	0	0
Irtain koulutus ltk	0	-45	-45	-45	0	0	0	0	90	90
Irtain kultt. ja vapaa-ajan ltk	0	-50	-50	-49	0	0	0	50	49	-1

Irtain Tekninen ltk	-18	0	-18	-18	0	0	0	0	0	0
Muut osakkeet	-15	0	-15	0	15	0	0	0	1	1
Investoinnit yhteensä	-3403	-115	-3518	-2962	555	2042	0	2112	2289	177
Rahoitusosa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaik. lainojen lisäys	0	0	0	0	0	2000	0	2000	0	-2000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-1553	0	-1553	-1553	0	0	0	0	0	0
Lyhytaik. lainojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitusosa yhteensä	-1553	0	-1553	-1553	0	2000	0	2000	0	-2000
Kaikki Yhteensä	-53937	-394	-54331	-52431	1899	54732	500	55302	54783	-520

4 Tilinpäätöslaskelmat

4.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

4.2 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toimintatuotot	3 690 323,85	3 075 669,21
Myyntituotot	1 181 550,64	1 000 142,42
Maksutuotot	559 138,39	385 820,36
Tuet ja avustukset	480 736,77	333 137,19
Muut toimintatuotot	1 468 898,05	1 356 569,24
Toimintakulut	-43 444 581,96	-41 613 006,65
Henkilöstökulut	-10 500 185,46	-10 058 824,69
Palkat ja palkkiot	-8 101 652,38	-7 859 305,99
Henkilösivukulut	-2 398 533,08	-2 199 518,70
Eläkekulut	-2 131 955,76	-2 108 773,20
Muut henkilösivukulut	-266 577,32	-90 745,50
Palvelujen ostot	-29 830 397,97	-28 779 096,89
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 780 798,13	-1 565 358,98
Avustukset	-896 449,22	-972 806,38
Muut toimintakulut	-436 751,18	-236 919,71
Toimintakate	-39 754 258,11	-38 537 337,44
Verotulot	26 237 785,46	25 382 135,86
Valtionosuudet	18 041 405,00	19 607 286,00
Rahoitustuotot ja -kulut:	52 518,60	-138 875,68
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	92 625,18	233 562,87
Korkokulut	-29 855,95	-44 835,41
Muut rahoituskulut	-10 250,63	-327 603,14
Vuosikate	4 577 450,95	6 313 208,74
Poistot ja arvonalentumiset	-1 662 328,37	-1 616 103,88
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 659 391,36	-1 616 103,88
Arvonalentumiset	-2 937,01	0
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	2 915 122,58	4 697 104,86
Poistoeron vähennys (+)	69 828,68	69 828,68
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 984 951,26	4 766 933,54

4.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 577 451,00	6 313 209,74
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	-89 251,00	-22 371,14
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 992 343,00	-1 220 659,75
Rahoitusosuudet investointeihin	2 118 414,00	107 523,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	261 341,00	36 097,77
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 875 612,00	5 213 799,62
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,00	0,00
Antolainasaamisten lisäys	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 553 296,00	-1 553 296,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 276 350,00	-5 833 961,00
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-53 579,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos		
Pitkäaikaisten saamisten muutos	-678 410,00	105 071,63
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-176 847,00	-1 433 086,35
Korottomien velkojen muutos	-367 514,00	-4 505 946,73
Rahoituksen rahavirta	-2 829 646,00	-7 387 257,45
Rahavarojen muutos	1 045 965,00	-2 173 459,83
Rahavarojen muutos	1 045 965,00	-2 173 459,83
Rahavarat 31.12.	3 868 794,73	2 822 829,73
Rahavarat 1.1.	2 822 829,73	4 996 288,56

4.4 Tase

VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	31 417 653,16	32 378 142,31
Aineettomat hyödykkeet	599 196,71	771 524,84
Muut pitkävaikutteiset menot	599 196,71	771 524,84
Aineelliset hyödykkeet	20 284 574,12	21 100 302,30
Maa- ja vesialueet	4 235 785,95	4 322 397,32
Rakennukset	12 939 772,89	13 413 213,52
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 459 438,95	2 605 959,55
Koneet ja kalusto	404 128,39	522 610,25
Ennakkomaksut ja keskeneräiset	245 447,94	236 121,66
Sijoitukset	10 533 882,33	10 506 315,17
Osakkeet ja osuudet	9 528 826,28	9 501 259,12
Muut lainasaamiset	993 190,85	993 190,85
Muut saamiset	11 865,20	11 865,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 673 005,62	4 771 782,58
Saamiset	2 804 209,85	1 948 952,85
Pitkäaikaiset saamiset	34 256,43	44 373,00
Lainasaamiset	33 685,72	44 373,00
Muut saamiset	570,71	0
Lyhytaikaiset saamiset	2 769 953,42	1 904 579,85
Myyntisaamiset	1 028 595,02	301 954,72
Lainasaamiset	48 598,28	68 598,50
Muut saamiset	91 625,52	64 576,26
Siirtosaamiset	1 601 134,60	1 469 450,37
Rahoitusarvopaperit	626 642,00	626 538,40
Osakkeet ja osuudet	66 934,99	66 934,99
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	15 444,49	15 444,49
Muut arvopaperit	544 262,52	544 158,92
Rahat ja pankkisaamiset	3 242 153,77	2 196 291,33
VASTAAVAA YHTEENSÄ	38 090 658,78	37 149 924,89

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA	28 636 026,86	25 651 075,60
Peruspääoma	23 052 777,29	23 052 777,29
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	2 598 298,31	-2 168 635,23
Tilikauden yli-/alijäämä	2 984 951,26	4 766 933,54
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUKSET	259 648,48	329 477,16
Poistoero	259 648,48	329 477,16
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	171 725,78	225 304,39
Lahjoitusrahastojen pääomat	171 725,78	225 304,39
VIERAS PÄÄOMA	9 023 257,66	10 944 067,74
Pitkäaikainen	5 924 559,00	6 787 455,00
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	5 924 559,00	6 787 455,00
Lyhytaikainen	3 098 698,66	4 156 612,74
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	862 896,00	1 553 296,00
Saadut ennakot	17 133,79	17 964,88
Ostovelat	693 783,93	699 926,78
Muut velat	169 615,95	463 554,12
Siirtovelat	1 355 268,99	1 421 870,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	38 090 658,78	37 149 924,89

4.5 Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma, €	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Toimintatuotot	32 216 300	28 706 765
Toimintakulut	-70 243 186	-65 801 561
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tap- piosta)	10 287	1 793
Toimintakate	-38 016 599	-37 093 003
Verotulot	26 237 785	25 382 136
Valtionosuudet	18 041 405	19 607 286
Rahoitustuotot ja -kulut:	55 890	-270 734
Korkotuotot	22 105	6 136
Muut rahoitustuotot	157 116	183 684
Korkokulut	-111 556	-136 324
Muut rahoituskulut	-11 775	-324 231
Vuosikate	6 318 481	7 625 684
Poistot ja arvonalentumiset:		
Poistot	-2 870 701	-2 878 615
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-7 273	-402
Satunnaiset erät	0	31 772
Tilikauden tulos	3 440 507	4 778 439
Tilinpäätössiirrot	659	
Laskennalliset verot	-75 757	0
Vähemmistöosuudet	-444	-1 032
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	3 364 964	4 777 407

Konsernin rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	2021	2 020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 318 481	7 625 684
Satunnaiset erät		31 772
Tulorahoituksen korjauserät	-6 057	-31 813
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 851 890	-2 743 492
Rahoitusosuudet investointeihin	2 122 262	109 226
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 446 956	47 879
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 029 752	5 039 256
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-1 600	-147
Antolainasaamisten vähennys	3 058	6 273
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 043 020	1 117
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 462 478	-2 517 556
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-566 000	489 784
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	47 786	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 514 956	-4 233 350
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-56 481	23 909
Vaihto-omaisuuden muutos	15 992	-178 196
Saamisten muutos	-1 353 579	21 995
Korottomien velkojen muutos	-120 888	-4 101 058
Rahoituksen rahavirta	-2 451 170	-6 253 880
Rahavarojen muutos	1 578 582	-1 214 624
Rahavarojen muutos	1 578 582	-1 214 624
Rahavarat 31.12.	7 743 602	6 145 574
Rahavarat 1.1.	6 165 020	7 360 197

Poikkeama rahavaroissa 31.12.21/1.1.21 aiheutuu Kymenlaakson Liitosta eroamisesta 40 272 eur, Taitoiitin sulautumisesta - 46 259 eur sekä Päijät-Hämeen Liittoon liittymisestä +106 618 eur.
Lisäksi konserniohjelman vaihtumisesta johtuvia pyöristyseroja -640 eur

Konsernitase (lyhennetty) (€)

	VASTAAVAA	31.12.2021	31.12.2020	VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		41 763 928	42 179 854	OMA PÄÄOMA	28 469 281	25 018 878
Aineettomat hyödykkeet		831 815	1 111 195	Peruspääoma	23 052 777	23 052 777
Aineettomat oikeudet		15 193	9 190			
Muut pitkävaikutteiset menot		815 782	1 090 547	Muut omat rahastot	183 344	184 010
Ennakkomaksut		840	11 459	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	1 868 196	-2 995 316
Aineelliset hyödykkeet		38 380 112	36 358 417	Tilikauden yli-/alijäämä	3 364 964	4 777 407
Maa- ja vesialueet		4 472 619	4 498 058			
Rakennukset		23 253 543	22 027 384	VÄHEMMISTÖ-OSUDET	21 071	20 516
Kiinteät rakenteet ja laitteet		2 646 959	2 769 435			
Koneet ja kalusto		5 627 772	5 480 949	PAKOLLISET VARAUKSET	336 332	241 373
Muut aineelliset hyödykkeet		42 243	53 405	Eläkevaraukset		
Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat		2 336 976	1 529 186	Muut pakolliset varaukset	336 332	241 373
Sijoitukset		2 552 001	4 710 241	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	315 501	323 843
Osakkuusyhteisöosuudet		38 386	32 416			
Muut osakkeet ja osuudet		2 420 680	4 574 781	VIERAS PÄÄOMA	25 753 413	26 408 470
Muut lainasaamiset		16 023	17 592	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	14 769 181	14 473 423
Muut saamiset		76 912	85 452	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 431 799	2 242 526
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		79 161	31 009	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 716 825	2 999 084
VAIHTUVAT VASTAAVAT		13 052 508	9 802 216	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	6 835 608	6 693 437
Vaihto-omaisuus		378 905	394 979			
Saamiset		4 930 001	3 261 664			
Pitkäaikaiset saamiset		273 125	237 236			
Lyhytaikaiset saamiset		4 656 876	3 024 428			
Rahoitusarvopaperit		2 819 183	2 000 947	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	54 895 597	52 013 080
Rahat ja pankkisaamiset		4 924 419	4 144 627			

5 Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetiedoista on säädetty kuntalaissa sekä kirjanpitolaisissa ja -asetuksessa. Kirjanpitolain 3:2 §:n mukaan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (oikea ja riittävä kuva). Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Liitetietojen antamisesta on kuntajaosto antanut erillisen yleisohjeen kunnan ja kuntayhtymän liitetiedoista.

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Ne ovat pakollinen julkistettava osa tilinpäätöstä.

5.1 Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja – menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoon tai sitä alemman todennäköisen hankintamenon tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloksen ja taseen tiedot ovat vertailukelpoiset.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailukelpoiset.

5.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt kokonaisuudessaan ja kaikki ne kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, omistussuuden mukaisesti. Iitin Vuokratalot Oy omistaa As Oy Iitin Hakopuiston osakkeista 15 % . Yhtiötä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Konserniyhteisöjen kiinteistöveroja ei eliminoida.

Olennot pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisön aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoisia varauksia ei ole jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen velovelkaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailukelpoiset.

5.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6

Toimintatuotot tehtäväalueittain, ulkoiset				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Hallinto	1 134 796	328 630	430 661	233 060
Sosiaali- ja terveys	23 162 391	22 341 242		150
Sivistys	1 207 037	1 040 606	1 203 077	1 036 683
Tekninen	6 712 076	6 668 610	2 056 586	1 805 776
Kunnan toimintatuotot yhteensä	32 216 300	30 379 088	3 690 324	3 075 669

7

Verotulojen erittely	2021	2020
Kunnan tulovero	21 174 306	21 216 837
Osuus yhteisöverojen tuotosta	3 014 023	1 432 509
Kiinteistövero	2 049 456	2 732 789
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	26 237 785	25 382 135

8

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2021	2020
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	15 333 572	17 038 845
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	4 346 745	4 211 312
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		920 000
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-687 456	-812 126
Verotulomenetysten korotus	3 395 289	3 380 567
Valtionosuudet yhteensä	18 041 405	19 607 286

9

Palvelujen ostojen erittely	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	26 080 437	25 369 849
Muiden palvelujen ostot	3 749 961	3 409 247
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	29 830 398	28 779 096

11

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistosuunnitelma (hyväksytty kv 10.11.1997 § 111, muutos kv 24.11.1998 § 68, kv 28.1.2014 § 6; ei muutosta)

Haapakimolan koulun peruskorjaus valmistui aivan vuoden 2017 lopussa. Poistot alkavat tästä syystä 1.1.18 lukien, poistoaika 15 vuotta.

Hyödykeryhmä	Poistotapa ja poisto aika	
	Tasapoisto	Menojäännös-poisto
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	
Liikearvo		
Muut pitkävaikutteiset menot		
Perustamis- ja järjestelymenot	5 vuotta	
Tutkimus- ja kehittämismenot	5 vuotta	
Atk-ohjelmistot	5 vuotta	
Muut	5 vuotta	
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	
Talousrakennukset	20 vuotta	
Vapaa-ajan rakennukset	30 vuotta	
Asuinrakennukset	40 vuotta	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet torit ja puistot		15 %
Sillat, laiturit ja uimalat		10 %
Muut maa- ja vesirakenteet		10 %
Vedenjakeluverkosto		7 %
Viemäriverkosto		7 %
Vesihuollon laitoskoneet ja laitteet		15 %
Ulkovalaistuslaitteet		15 %
Putki- ja kaapeliverkot		15 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet		15 %
Liikenteenohjauslaitteet		20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet		20 %
Koneet ja kalusto		
Puiset alukset ja muut uivat työkonet	10 vuotta	
Muut kuljetusvälineet	10 vuotta	
Muut liikkuvat työkonet	5 vuotta	
Muut raskaat koneet	10 vuotta	
Muut kevyet koneet	5 vuotta	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	10 vuotta	
Atk-laitteet	5 vuotta	
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Taide-esineet	ei poistoaikaa	
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	

*) erityisestä syystä voi olla enintään 20 vuotta

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 8.500 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluiksi.
Vesi- ja viemärilaitos on siirtynyt 1.4.2006 lukien Kausalan Lämpö Oy:lle.

12

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	241 373	268 621		
Lisäykset tilikaudella	116 423			
Vähennykset tilikaudella	-21 464	-27 248		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	336 332	241 373		

13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	69 630	10 649	69 630	10 649
Rakennusten luovutusvoitot	37 968		37 968	
Muut luovutusvoitot	10 334	44 049	1 634	11 722
Luovutusvoitot yhteensä	117 932	54 698	109 232	22 371
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	19 844		19 844	
Rakennusten luovutustappiot				
Muut luovutustappiot	138		138	
Luovutustappiot yhteensä	19 982		19 982	

14

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	519	31 771		
Satunnaiset tuotot yhteensä	519	31 771		

15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Osinkotuotot muista yhteisöistä	147 485	75 947	82 608	67 371
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä				
Yhteensä	147 485	75 947	82 608	67 371

16

Erittely vapaaehtoisten varausten ja poistoeron muutoksista		
	Kunta	
	2021	2020
Vapaaehtoisten varausten muutos		
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	69 829	69 829
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (-tai+)		
Poistoeron muutokset yhteensä	69 829	69 829
Vapaaehtoisten varausten ja poistoeron muutokset	69 829	69 829

5.4 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Kunta 2021	2020
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet ja muut pitkä- vaikutteiset menot		
Poistamaton hankintameno 1.1.	771 525	104 217
Lisäykset tilikaudella	1 889 570	788 629
Rahoitusosuudet tilikaudella	-1 889 570	
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Poistamaton hankintameno 31.12.	771 525	892 846
Tilikauden poisto	-172 328	-121 321
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	599 197	771 525

Aineelliset hyödykkeet	Kunta 2021	2020
Maa- ja vesialueet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	4 322 397	4 433 292
Lisäykset tilikaudella		3 831
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-86 611	-13 726
Poistamaton hankintameno 31.12.	4 235 786	4 322 397
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	4 235 786	4 322 397
Rakennukset		
Poistamaton hankintameno 1.1.	13 413 213	14 382 729
Lisäykset tilikaudella	541 896	
Rahoitusosuudet tilikaudella	-13 711	
Vähennykset tilikaudella	-82 299	
Siirrot erien välillä	57 740	
Poistamaton hankintameno 31.12.	13 916 839	14 382 729
Tilikauden poisto	-974 130	-969 516
Arvonkorotukset	-2 937	
Tasearvo 31.12.	12 939 772	13 413 213
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 605 959	2 596 633
Lisäykset tilikaudella	135 536	362 280
Rahoitusosuudet tilikaudella	-10 119	
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä	104 513	22 758
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 835 889	2 981 671
Tilikauden poisto	-376 451	-375 911
Tasearvo 31.12.	2 459 438	2 605 760

Aineelliset hyödykkeet (jatkuu)	Kunta 2021	2020
Koneet ja kalusto		
Poistamaton hankintameno 1.1.	522 610	649 764
Lisäykset tilikaudella	112 292	22 402
Rahoitusosuudet tilikaudella	-139 169	
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä	44 877	
Poistamaton hankintameno 31.12.	540 610	672 166
Tilikauden poisto	-136 482	-149 556
Tasearvo 31.12.	404 128	522 610
Muut aineelliset hyödykkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1.		
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Poistamaton hankintameno 31.12.		
Tilikauden poisto		
Tasearvo 31.12.		
Ennakkomenot ja keskeneräiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1.	236 122	822 887
Lisäykset tilikaudella	282 301	338 103
Rahoitusosuudet tilikaudella	-65 845	-107 523
Vähennykset tilikaudella		-794 586
Siirrot erien välillä	-207 130	
Poistamaton hankintameno 31.12.	245 448	236 122
Tilikauden poisto		
Tasearvo 31.12.	245 448	236 122
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	21 100 302	22 784 304
Lisäykset tilikaudella	1 072 026	726 616
Rahoitusosuudet tilikaudella	-228 844	-107 523
Vähennykset tilikaudella	-168 910	-808 312
Siirrot erien välillä		
Poistamaton hankintameno 31.12.	21 774 574	22 595 085
Tilikauden poisto	-1 487 063	-1 494 783
Arvonkorotukset	-2 937	
Tasearvo 31.12.	20 284 574	21 100 302

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni 2021	2020	Kunta 2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut				
Muut maa- ja vesialueet	4 472 619	4 498 058	4 235 786	4 322 397
Maa- ja vesialueet yhteensä 31.12.	4 472 619	4 498 058	4 235 786	4 322 397

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Kunta 2021	2020
Osakkeet ja osuudet		
Tytäryhtiöosakkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	5 560 131	5 560 131
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	5 560 131	5 560 131
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	5 560 131	5 560 131
Kuntayhtymäosuudet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 809 456	1 809 456
Lisäykset tilikaudella	30 747	
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-1 850	
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	1 838 353	1 809 456
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	1 838 353	1 809 456
Osakkuusyhtiöosakkeet		
Poistamaton hankintameno 1.1.		
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.		
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.		
Muut osakkeet ja osuudet		
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 131 672	1 631 672
Lisäykset tilikaudella		500 000
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-1 329	
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	2 130 343	2 131 672
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	2 130 343	2 131 672
Osakkeet ja osuudet yhteensä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 501 259	9 001 260
Lisäykset tilikaudella	30 747	500 000
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-3 179	
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	9 528 827	9 501 260
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	9 528 827	9 501 260

Pysyvien vastaavien sijoitukset (jatkuu)		
Saamiset konserniyhteisöiltä		
Hankintameno 1.1.	993 191	993 191
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	993 191	993 191
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	993 191	993 191
Saamiset muilta yhteisöiltä		
Poistamaton hankintameno 1.1.	11 865	11 865
Lisäykset tilikaudella		
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	11 865	11 865
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	11 865	11 865
Pysyvien vastaavien sijoitukset yht.		
Poistamaton hankintameno 1.1.	10 506 315	10 006 315
Lisäykset tilikaudella	30 737	500 000
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella	-3 179	
Siirrot erien välillä		
Hankintameno 31.12.	10 533 873	10 506 315
Tilikauden poisto		
Arvonkorotukset		
Tasearvo 31.12.	10 533 873	10 506 315

20, 21, 22 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytäryhteisöt sekä kuntayhtymäosuudet

Nimi ja kotipaikka	Y-tunnus	Kunnan omis- tusos.	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 euroa)		
				omasta pää- omasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tap- piosta
Tytäryhteisöt:						
litin Vuokratalot Oy, Iitti	0474791-0	100 %	100 %	2 974	7 391	
Kausalan Lämpö Oy, Iitti	2211787-8	100 %	100 %	3 767	3 658	122
Iitin Rinnemaa säätiö, Iitti	1105237-5	100 %	100 %	122		4
Kiinteistö Oy Iitin Jäähalli, Iitti	2377654-9	100 %	100 %	405	307	3
yhteensä				7 268	11 356	129
Kuntayhtymät:						
Eteva kuntayhtymä, Mäntsälä	0203300-0	0,37 %	0,37 %	69	182	
Uudenmaan Päihdehuollon ky,						
Hyvinkää	0125920-9	3,16 %	3,16 %	78	14	-5
Päijät-Hämeen Liitto, Lahti	0215610-5	3,25 %	3,25 %	101	137	-40
Päijät-Hämeen sosiaali- ja						
terveydenhuollon ky, Lahti	0215606-8	2,83 %	2,83 %	1 797	6 291	5
yhteensä				2 045	6 624	-40

23

Saamisten erittely	2021		2020	
	Pitkäaikaiset	Lyhyt aikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhyt aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		62 941		49 775
Lainasaamiset				
Yhteensä		62 941		49 775
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		113 644		3 547
Siirtosaamiset		1 251 087		1 202 245
Yhteensä		1 364 731		1 205 792
Saamiset yhteensä		1 427 672		1 255 567

24

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus työterveyshuollosta	73 012	36 110	35 000	35 000
EU-tuet ja korvaukset				
Muut tulojäämät	1 883 818	1 534 222	1 566 134	1 434 450
Tulojäämät yhteensä	1 956 830	1 570 332	1 601 134	1 469 450
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 956 830	1 570 332	1 601 134	1 469 450

24

Rahoitusarvopaperit	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Osakkeet ja osuudet				
Jälleenhankintahinta			171 069	148 209
Kirjanpitoarvo	138 571	137 614	66 935	66 935
Erotus			104 134	81 274
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin				
Jälleenhankintahinta			23 205	23 393
Kirjanpitoarvo	2 100 178	1 319 174	15 444	15 444
Erotus			7 761	7 949
Joukkovelkakirjalainat				
Jälleenhankintahinta				
Kirjanpitoarvo	3673			
Erotus				
Muut arvopaperit				
Jälleenhankintahinta			763 634	645 393
Kirjanpitoarvo	576 761	544 159	544 159	544 159
Erotus			219 372	101 234
Yhteensä rahoitusarvopaperit	2 819 183	2 000 947	626 642	626 538
Arvon alentumisien johdosta tehty menokirjaus	789	1 620	789	1 154
Arvon alentumisien peruutuksia tuloutettu	1850	313	893	

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	23 052 777	23 052 777	23 052 777	23 052 777
Peruspääoma 31.12.	23 052 777	23 052 777	23 052 777	23 052 777
Muut omat rahastot 1.1.	184 010	184 010		
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-666			
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	183 344	184 010		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 781 238	-2 995 301	2 598 298	-2 168 635
Muutokset				
Kymenlaakson Liitosta eroaminen	-26 378	-15		
Päijät-Hämeen Liittoon liittyminen	111 075			
Etevan edell. tilik. ylijäämien korjaus	2 261			
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 868 196	-2 995 316	2 598 298	-2 168 635
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	3 364 964	4 777 407	2 984 951	4 766 934
Oma pääoma yhteensä	28 469 281	25 018 878	28 636 026	25 651 076

26

Erittely poistoerosta	Kunta	
	2021	2020
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	259 648	329 477
Poistoero yhteensä	259 648	329 477

27

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Joukkovelkakirjalainat				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 059 862	9 942 628	3 472 836	4 086 486
Pitkäaikaiset velat yhteensä	11 059 862	9 942 628	3 472 836	4 086 486

29

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset	52 763			
Potilasvahinkovakuutusmaksunvastuu	283 569	241 372		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	336 332	241 372		

30

Vieras pääoma	2021		2020	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		88 113		63 785
Muut velat				
Yhteensä		88 113		63 785
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		2 072		5 149
Muut velat				309 291
Yhteensä		2 072		314 440
Vieras pääoma yhteensä		90 185		378 225

32

Muiden velkojen erittely	Konserni 2021	2020	Kunta 2021	2020
Muut velat				
Liittymismaksut	2 353 809	2 240 293		
Muut velat	792 567	959 430	169 616	463 554
Muut velat yhteensä	3 146 376	3 199 723	169 616	463 554

33

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni 2021	2020	Kunta 2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	2 475 708	2 426 629	1 008 555	1 000 094
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jak- sotukset	248 103	235 778	241 231	229 328
Korkojaksotukset	16 822	21 799	2 798	6 874
Muut menojäämät	728 616	809 718	102 685	185 575
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	3 469 249	3 493 924	1 355 269	1 421 871
Siirtovelat yhteensä	3 469 249	3 493 924	1 355 269	1 421 871

5. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin	Konserni 2021	2020	Kunta 2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	111 934	116 343		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	172 240	187 552		
Lainat julkisyhteisöiltä	1 367 342	1 522 163		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	4 059 045	4 059 045		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	4 231 285	4 246 597		

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä tontin vuokraoikeuteen	Konserni 2021	2020	Kunta 2021	2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	18 890	20 734		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	49 173	49 173		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	49 173	49 173		

38

Vuokravastuut	Konserni 2021	2020	Kunta 2021	2021
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	15 463 165	14 924 361	6 387 403	6 605 693
-siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 309 966	1 284 535	274 909	260 602
-siitä PPP-hankkeet				
-siitä sopimuksiin sisältyvät lunastus- velvoitteet				

Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

39

Vastuositoumukset	Kunta 2021	2020
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	13 494 632	13 494 632
Jäljellä oleva pääoma	5 605 618	6 240 138
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	2 858 220	2 858 220
Jäljellä oleva pääoma	349 366	672 540

40

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	46 840 203	44 766 522
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12	30 683	27 894

41

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni 2021	2020	Kunta 2021	2020
Järjestelyjen tarkoitus				
Arvonlisäveron palautumisvastuu	1 952 535	1 347 903	1 718 489	1 035 753
litin kunta	1 718 489			
litin Vuokratalot Oy	234 046			
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu				
litin kunta	1 427 338	1 229 948	1 427 338	1 229 948

Ympäristövastuut

Todetaan, että kunnalla ei ole tiedossa omasta toiminnasta aiheutuneita ympäristövastuita, jotka tulisi esittää varauksina tilinpäätöksessä.

1.1 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot

42

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	Konserni 2021	2020	Kunta 2021	2020
Päävastuualue				
Hallinto	48	50	47	49
Sivistys	160	146	160	146
Tekninen	25	24	19	18
Yhteensä	233	220	226	213

43

Henkilöstökulut	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	10 500 185	10 058 824
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	10 500 185	10 058 824

44

Luottamushenkilöitten palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2021	2020
Iitin Kokoomus ry	1 798	2 488
Keskustan Iitin paikallisjärjestö	4 444	4 634
Kausalan Työväenyhdistys	2 321	2 379
Iitin Sitoutumattomat ry	242	250
SKL Iitin paikallisosasto	313	307
Iitin Perussuomalaiset ry	144	
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	9 262	10 058

45

Tilintarkastajan palkkiot	2021	2020
KPMG Oy Ab, BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	13 558	11 500
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	17 026	
Tarkastuslautakunnan avustaminen		
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	30 584	11 500

46

Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kunnanjohtajan kanssa on 1.10.2021 solmittu kuntalainmukainen johtajasopimus, jossa on sovittu 6 kuukauden palkan suuruudesta erokorvauksesta, mikäli kunnanjohtaja irtisanotaan työnantajan toimesta tai mikäli hän irtisanoutuu itse tilanteessa, jossa on käynnistetty luottamuspuolan vuoksi irtisanomismenettely.

Konsernin lähipiiriin/intressipiiriin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

Iitin kunta on myynyt vuonna 2021 mm. taloushallinnon, kiinteistönhoidon ja ICT:n palveluja Iitin Vuokratalot Oy:lle

74 290 eurolla, Kausalan lämpö Oy:lle 24 143 eurolla ja Iitin jäähalli Oy:lle 22 400 eurolla. Kyseessä ovat konserniyhtiöt ja hinnat vastaavat palvelujen tuotantokustannuksia.

6 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Kunnan pääkirjanpito, yleislaskutus ja reskontrat on tilikauden aikana tehty Intime Plus -nimisessä kirjanpitojärjestelmässä. Sähköinen ostolaskujen käsittely on tehty Workflow-järjestelmässä. Kassajärjestelmänä on ollut Kassapankki ja pysyvien vastaavien ja poistojen laskentajärjestelmänä on ollut Kasper. Maksatuksessa on ollut Maksuliikenne-järjestelmä ja konsernitilinpäätös on tehty Konserni-järjestelmässä. Palkkalaskenta on ollut Populus-järjestelmässä.

Käytetyt kirjanpitokirjat:

Päiväkirja	sähköinen arkisto
Pääkirja	sähköinen arkisto
Kassapankkimaksut	atk-tulosteena
Myyntireskontra	sähköinen arkisto
Palkkakirjanpito	atk-tulosteena
Käyttöomaisuuskirjanpito	atk-tulosteena
Konsernikirjanpito	atk-tulosteena
Lainat (anto- ja ottolainat)	atk-tulosteena
Tilinpäätös	erikseen sidottu
Tase-erittelyt	erikseen arkistoitu

Käytetyt tositelajit:

	tositelaji	Säilytystavat
Pankkitositteet	1	Keskusarkisto
Kassatositteet	2	Keskusarkisto
Palkkatositteet	3	Keskusarkisto
Lahjoitusrahastojen tositteet	4	Keskusarkisto
Muistiotositteet	10	Keskusarkisto
Ostoreskontramaksut	20	Sähköinen arkisto
Ostoreskontralaskut	21	Sähköinen arkisto
Myyntireskontrasuoritukset	30	Keskusarkisto
Myyntilaskut 1	31	Keskusarkisto
Sopimuslaskutus	39	Keskusarkisto
Effica, päivähoito	53	Keskusarkisto
Asuntolainalaskutus	59	Keskusarkisto
Korkolaskut	60	Keskusarkisto
Luottotappiot	61	Keskusarkisto
Laskennallinen KP	90	Keskusarkisto
Arvonlisäperusteen jako	91	Keskusarkisto
Laskennalliset SL	92	Keskusarkisto
Automaattikirjaukset SL	93	Keskusarkisto
Kirjanpidon tulos	96	Keskusarkisto
Kirjanpidon tulos (lask.)	97	Keskusarkisto
Sisäisen laskennan tulos	98	Keskusarkisto
Sisäisen laskennan tulos (lask.)	99	Keskusarkisto
Liitetietotosite	100	Keskusarkisto

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä:

Pysyvästi säilytettävä kirjanpitoaineisto säilytetään päätearkistossa.

Määräajan säilytettävä kirjanpitoaineisto säilytetään joko sähköisessä arkistossa tai keskusarkistossa. Sähköinen arkisto hoidetaan Aditro archive ohjelmalla. Säilytys sähköisesti palvelimella ja ne ovat kunnan yleisen nauhavarmistuksen piirissä.

Intime Plus-ohjelmasta siirretään kuukausittain seuraava aineisto

Kirjanpidon päiväkirja
 Kirjanpidon pääkirja
 Tuloslaskelma
 Tase
 Myyntireskontralista
 Myyntireskontran saldolista
 Myyntireskontran suoritusluettelo
 Myyntireskontran laskuluettelo
 Ostoreskontralista
 Ostoreskontran saldolista
 Ostoreskontran maksuluettelo
 Ostoreskontran laskuluettelo

Workflow:sta (sähköinen ostolaskujen käsittelyjärjestelmä) siirretään: Ostolaskut

Muu määräajan säilytettävä kirjanpitoaineisto säilytetään keskusarkistossa.

7 Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kausalassa 28. päivänä maaliskuuta 2022

Jarkko Salonen, kunnanjohtaja

litin kunnanhallitus

Atte Savelainen

Merja Lonka

Siiri Mertakorpi

Kiira Ilmarinen

Seppo Lehtinen

Eira Leino

Timo Mäntynen

Antti Kankkunen

Minna Lintukangas

Tilintarkastusmerkintä

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolain mukaisesti. Suoritetusta tarkastuksesta on annettu erillinen tilintarkastuskertomus.

Kausalassa ____/____ 2022

BDO Audiator Oy

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT